

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE

URZĄD STATYSTYCZNY W KATOWICACH
STATISTICAL OFFICE IN KATOWICE

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO RACHUNKI REGIONALNE W 2008 R.

**GROSS DOMESTIC PRODUCT
REGIONAL ACCOUNTS IN 2008**

Rok XIV

ISSN 1733-8638

Katowice 2010

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Zero (0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Znak x	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak Δ	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do klasyfikacji PKD 2004; ich pełne nazwy podano w uwagach metodycznych do publikacji na str. 11. <i>categories of applied classification PKD 2004 are presented in abbreviated form; their full names are given in the methodological notes to the publication on page 18.</i>
„W tym” „Of which”	–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma (,)	–	used in figures represents the decimal point.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY MAJOR ABBREVIATIONS

tys.	=	tysiąc
thous.	=	thousand
mln	=	milion <i>million</i>
mld	=	miliard
bn	=	billion
zł	=	złoty
zł	=	złoty
cd.	=	ciąg dalszy
cont.	=	<i>continued</i>
dok.	=	dokończenie
cont.	=	<i>continued</i>
PKB	=	produkt krajowy brutto
GDP	=	<i>gross domestic product</i>
tabl.	=	tablica <i>table</i>
m. st.	=	miasto stołeczne <i>capital city</i>
m.	=	miasto <i>city</i>
pkt proc.	=	punkt procentowy
pp	=	<i>percentage point</i>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła
When publishing CSO data please indicate source

Publikacja dostępna w Internecie
Publication available at website
www.stat.gov.pl

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

Urząd Statystyczny w Katowicach
Ośrodek Rachunków Regionalnych
Statistical Office in Katowice
Centre for Regional Accounts

kierujący
supervisor

Dorota Doniec – kierownik

zespół
team

Aneta Argasińska-Skórka, Natalia Baron,
Aleksandra Bartoń, Agnieszka Borówka,
Ewa Byrczek, Elżbieta Dmoch, Anna Holeczek,
Iwona Jaźwińska, Agnieszka Matys,
Barbara Nowok, Katarzyna Owsiany,
Agata Smoter, Alina Szczerba,
Małgorzata Szczygieł

konsultacja
consultation

Maria Jeznach – dyrektor Departamentu
Rachunków Narodowych GUS

Projekt okładki
Cover design

Dorota Doniec, Agnieszka Kaim

Zdjęcia *Photos*

Tomasz Czaja, Marek Czasnojęć, Wiesław Krajewski, Janusz Moczulski,
Lidia Ostafin, Alicja Pawłowska-Pal

Druk i oprawa *Printing and binding*

Urząd Statystyczny w Katowicach – *Statistical Office in Katowice* –
Wydział Poligrafii Komputerowej *Computer Desktop Publishing Division*
ul. Owocowa 3, 40-158 Katowice, tel. 32 77 91 219, poligrafiaKCE@stat.gov.pl

zam. 109/2010 *order No. 109/2010*

PRZEDMOWA

Przekazuję Państwu kolejne wydanie publikacji pt. „**Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2008 r.**”. Opracowanie zawiera informacje statystyczne o podstawowych kategoriach makroekonomicznych obliczanych w rachunkach regionalnych.

W tablicach przedstawiono wyniki obliczeń produktu krajowego brutto i jego elementów oraz dochodów w sektorze gospodarstw domowych w przekroju regionów (NTS 1) i województw (NTS 2), a także podstawowe kategorie makroekonomiczne w układzie podregionów (NTS 3).

Ponadto zaprezentowano dane uzupełniające w zakresie wartości brutto środków trwałych, nakładów brutto na środki trwałe oraz pracujących w gospodarce narodowej i ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku.

Zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej dla krajów członkowskich UE dane z rachunków regionalnych według rodzajów działalności prezentowane są w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2004 (NACE Rev. 1.1). Dane w nowym układzie klasyfikacyjnym (PKD 2007 – NACE Rev. 2) będą publikowane od października 2011 r.

Informacje statystyczne zostały uzupełnione zestawem definicji podstawowych pojęć stosowanych w rachunkach narodowych i regionalnych, analizą zmian w strukturze gospodarki województw w latach 2005-2008 oraz mapami i wykresami odzwierciedlającymi terytorialne zróżnicowanie wybranych kategorii makroekonomicznych.

Wyrażam nadzieję, że zawarte w niniejszej publikacji informacje o poziomie i dynamice rozwoju gospodarczego regionów, województw i podregionów będą pomocne w analizach ekonomicznych oraz procesach podejmowania decyzji w obszarze polityki regionalnej, jak również w monitorowaniu zmian zachodzących w gospodarce w ujęciu przestrzennym.

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

prof. dr hab. Józef Oleński

Warszawa, październik 2010 r.

PREFACE

*I would like to present the successive publication “**Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2008**”. The elaboration contains statistical information concerning basic macroeconomic categories calculated in the regional accounts.*

The results of calculations of gross domestic product and its elements and income in the households sector by regions (NUTS 1) and voivodships (NUTS 2) as well as basic macroeconomic categories by subregions (NUTS 3) are presented in the tables.

Moreover, there are presented additional data in the field of gross value of fixed assets, gross fixed capital formation as well as employment in the national economy and population according to economic age groups.

In accordance with recommendations of the European Commission for Members States of the EU, regional accounts data by kind of activity are presented applying the Polish Classification of Activities 2004 (NACE Rev. 1.1). Data according to the new classification (PKD 2007 – NACE Rev. 2) will be published from October 2011.

The statistical information was supplemented by a set of definitions of basic concepts used in the national and regional accounts, analysis of changes in structure of voivodships' economies in the years 2005-2008 as well as maps and graphs reflecting territorial differentiation of selected macroeconomic categories.

I hope that information on the level of economic development in regions, voivodships and subregions and its growth rate, contained in this publication will be helpful in economic analyses and decision-making processes in the field of regional policy as well as monitoring of changes in structure of economy in spatial approach.

President
Central Statistical Office

Prof. Józef Oleński, Ph.D.

SPIS TREŚCI

	Strona
Przedmowa	3
Uwagi metodyczne	9
Produkt krajowy brutto	23
Wartość dodana brutto według rodzajów działalności	27
Dochody gospodarstw domowych	33
Podsumowanie	37

SPIS TABLIC

	Numer	Strona
Ważniejsze dane o regionach – 2007, 2008	1	55
Produkt krajowy brutto według województw (ceny bieżące) – 2007, 2008	2	58
Dynamika produktu krajowego brutto według województw (ceny stałe) – 2004-2008	3	59
Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i województw (ceny bieżące) – 2007, 2008	4	60
Wartość dodana brutto na 1 pracującego według rodzajów działalności i województw (ceny bieżące) – 2007, 2008	5	64
Wartość dodana brutto według sektorów instytucjonalnych i województw (ceny bieżące) – 2007, 2008	6	67
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów według województw (ceny bieżące) – 2007, 2008	7	71
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych według województw – 2007, 2008	8	75
Dynamika realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych według województw – 2001-2008	9	77
Pracujący w gospodarce narodowej według rodzajów działalności i województw – 2007, 2008 ...	10	78
Wartość brutto środków trwałych według rodzajów działalności i województw (bieżące ceny ewidencyjne) – 2007, 2008	11	82
Nakłady brutto na środki trwałe według rodzajów działalności i województw (ceny bieżące) – 2007, 2008	12	86
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym według województw w 2008 r.	13	90
Produkt krajowy brutto według podregionów (ceny bieżące) – 2007, 2008	14	92
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów (ceny bieżące) – 2007, 2008	15	96
Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące) – 2007, 2008	16	100
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym według podregionów w 2008 r.	17	125

Aneks

Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych według województw w latach 2001-2008	18	138
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca według województw w latach 2001-2008	19	139

SPIS WYKRESÓW I MAP

Strona

Udział województw w tworzeniu produktu krajowego brutto – 2005, 2008	23
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2008 r.	25
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności – 2005, 2008	27
Zmiany udziału handlu i napraw; hoteli i restauracji oraz transportu, gospodarki magazynowej i łączności w tworzeniu wartości dodanej brutto województw w latach 2005-2008	28
Zmiany udziału przemysłu w tworzeniu wartości dodanej brutto województw w latach 2005-2008	29
Zmiany udziału pośrednictwa finansowego; obsługi nieruchomości i firm w tworzeniu wartości dodanej brutto województw w latach 2005-2008	30
Zmiany udziału pozostałej działalności usługowej w tworzeniu wartości dodanej brutto województw w latach 2005-2008	30
Zmiany udziału budownictwa w tworzeniu wartości dodanej brutto województw w latach 2005-2008	31
Zmiany udziału rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa; rybactwa w tworzeniu wartości dodanej brutto województw w latach 2005-2008	32
Porównanie nominalnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych oraz ludności w przekroju województw w 2008 r.	33
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w 2008 r.	36
Regiony, województwa i podregiony według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych obowiązującej od 1 stycznia 2008 r.	54-55
Produkt krajowy brutto według regionów i województw w 2008 r. (ceny bieżące)	54-55
Udział regionów i województw w tworzeniu produktu krajowego brutto w 2008 r. (ceny bieżące)	54-55
Produkt krajowy brutto według województw w 2008 r.	54-55
Dynamika produktu krajowego brutto według województw w 2008 r. (ceny stałe)	54-55
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według województw w 2008 r. (ceny bieżące)	54-55
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według województw – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju (ceny bieżące) – 2005, 2008	54-55
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według parytetu siły nabywczej i województw w 2007 r.	54-55
Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i województw w 2008 r. (ceny bieżące)	54-55
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca według województw w 2008 r.	54-55
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca według województw – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju – 2005, 2008	54-55
Dynamika realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych według województw w 2008 r.	54-55
Struktura nominalnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych według województw w 2008 r.	54-55
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów w 2008 r. (ceny bieżące)	54-55

CONTENTS

	Page
Preface	4
Methodological notes	16
Gross domestic product	39
Gross value added by kind of activity	43
Income of households	49
Summary	53

LIST OF TABLES

	Number	Page
Major data on regions – 2007, 2008	1	55
Gross domestic product by voivodships (current prices) – 2007, 2008	2	58
Indices of gross domestic product by voivodships (constant prices) – 2004-2008	3	59
Gross value added by kind of activity and voivodships (current prices) – 2007, 2008	4	60
Gross value added per employed person by kind of activity and voivodships (current prices) – 2007, 2008	5	64
Gross value added by institutional sectors and voivodships (current prices) – 2007, 2008	6	67
Basic elements of production account and generation of income account by voivodships (current prices) – 2007, 2008	7	71
Nominal income in the households sector by voivodships – 2007, 2008	8	75
Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships – 2001-2008	9	77
Employed persons in the national economy by kind of activity and voivodships – 2007, 2008	10	78
Gross value of fixed assets by kind of activity and voivodships (current book-keeping prices) – 2007, 2008	11	82
Gross fixed capital formation by kind of activity and voivodships (current prices) – 2007, 2008	12	86
Population in working and non-working age by voivodships in 2008	13	90
Gross domestic product by subregions (current prices) – 2007, 2008	14	92
Gross domestic product per capita by subregions (current prices) – 2007, 2008	15	96
Gross value added by kind of activity and subregions (current prices) – 2007, 2008	16	100
Population in working and non-working age by subregions in 2008	17	125
Annex		
Gross nominal disposable income in the households sector by voivodships in the years 2001-2008	18	138
Gross nominal disposable income per capita in the households sector by voivodships in the years 2001-2008	19	139

LIST OF GRAPHS AND MAPS

	Page
Share of voivodships in the generation of gross domestic product – 2005, 2008	39
Gross domestic product per capita in 2008	41
Structure of gross value added by kind of activity – 2005, 2008	43
Changes of share of trade and repair; hotels and restaurants; transport, storage and communication in generating voivodships' gross value added in 2005-2008	44
Changes of share of industry in generating voivodships' gross value added in 2005-2008	45
Changes of share of financial intermediation; real estate, renting and business activities in generating voivodships' gross value added in 2005-2008	46
Changes of share of other service activities in generating voivodships' gross value added in 2005-2008	46
Changes of share of construction in generating voivodships' gross value added in 2005-2008	47
Changes of share of agriculture, hunting and forestry; fishing in generating voivodships' gross value added in 2005-2008	48
Comparison between gross nominal disposable income in the households sector and population in voivodships' breakdown in 2008	49
Gross nominal disposable income in the households sector per capita in 2008	52
Regions, voivodships and subregions by Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes obligatory from 1 January 2008	54-55
Gross domestic product by regions and voivodships in 2008 (current prices)	54-55
Share of regions and voivodships in the generation of gross domestic product in 2008 (current prices)	54-55
Gross domestic product by voivodships in 2008	54-55
Indices of gross domestic product by voivodships in 2008 (constant prices)	54-55
Gross domestic product per capita by voivodships in 2008 (current prices)	54-55
Gross domestic product per capita by voivodships – relative deviations from the national average value (current prices) – 2005, 2008	54-55
Gross domestic product per capita at purchasing power parity and voivodships in 2007	54-55
Gross value added by kind of activity and voivodships in 2008 (current prices)	54-55
Gross nominal disposable income in the households sector per capita by voivodships in 2008	54-55
Gross nominal disposable income in the households sector per capita by voivodships – relative deviations from the national average value – 2005, 2008	54-55
Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships in 2008	54-55
Structure of gross nominal disposable income in the households sector by voivodships in 2008	54-55
Gross domestic product per capita by subregions in 2008 (current prices)	54-55

UWAGI METODYCZNE

Publikacja zawiera wyniki obliczeń regionalnego produktu krajowego brutto i jego elementów za 2008 rok dla 6 regionów stanowiących jednostki 1 poziomu, 16 województw – jednostki 2 poziomu oraz dla 66 podregionów – jednostki 3 poziomu według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS), która została opracowana na podstawie *Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS)* obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21.06.2003 r., z późn. zm.). Dane w układzie 66 podregionów, wprowadzonym do Nomenklatury NTS Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 listopada 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573), zestawiono zgodnie ze stanem obowiązującym od 1 I 2009 r.

Prezentowane w publikacji kategorie makroekonomiczne obliczane w rachunkach regionalnych opracowano zgodnie z zasadami polskich rachunków narodowych oraz zaleceniami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995). W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

Dane dotyczące dochodów w sektorze gospodarstw domowych według województw – nominalnych i realnych dochodów do dyspozycji brutto za lata 2001-2007 oraz nominalnych dochodów pierwotnych brutto za 2007 rok, zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji publikacji. Zmiany wynikają z weryfikacji danych w rachunkach narodowych, m.in. aktualizacji składek na ubezpieczenia społeczne oraz różnych transferów bieżących.

Ponadto zweryfikowane zostały dane dotyczące realnego wzrostu produktu krajowego brutto za 2007 rok w wyniku aktualizacji wskaźników cen na poziomie województw zastosowanych w przeliczeniach na ceny stałe.

Publikacja zawiera aneks, w którym zamieszczono tablice z przeliczonymi danymi dotyczącymi nominalnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych według województw za lata 2001-2008, stanowiącymi porównywalne szeregi czasowe.

Dane prezentowane w niniejszej publikacji uwzględniają szacunek rozmiarów *szarej gospodarki* dla:

- zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od formy własności) oraz z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni),
- osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej.

Szacunek *szarej gospodarki* dotyczy produkcji ukrytej, która obejmuje:

- zaniżanie efektów działalności przez podmioty gospodarcze zarejestrowane,
- uchylanie się od płacenia podatku od towarów i usług (tzw. VAT fraud),
- działalność gospodarczą nierejestrowaną, prowadzoną na własny rachunek.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

Podstawą obliczeń produktu krajowego brutto w cenach stałych są dane dla kategorii rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów w cenach bieżących według województw. Obliczenia prowadzone są oddzielnie dla pięciu krajowych sektorów instytucjonalnych. Stosowana jest metoda podwójnej deflacji – przeliczane są na ceny stałe poszczególne elementy produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego, a wartość dodana brutto jest obliczana jako różnica między produkcją globalną i zużyciem pośrednim. W przypadku sektora instytucji rządowych i samorządowych na ceny stałe przeliczane są poszczególne elementy wartości dodanej brutto, tj. nadwyżka operacyjna brutto, koszty związane z zatrudnieniem, podatki od producentów oraz amortyzacja. Do przeliczeń wykorzystywane są wskaźniki cen obliczone na poziomie województw (m.in. wskaźniki cen bazowych produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2004, wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według grup Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu – COICOP) lub wskaźniki cen dostępne tylko na poziomie kraju (m.in. wskaźniki cen producentów wyrobów przemysłowych według działów Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług – PKWiU 2004, wskaźniki cen skupu produkcji rolniczej).

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

W publikacji oprócz danych dotyczących produktu krajowego brutto i jego elementów zaprezentowano także dane uzupełniające, pomocne w analizach zróżnicowania potencjału społecznego i ekonomicznego regionów, województw i podregionów. Dane te dotyczą wartości brutto środków trwałych, nakładów brutto na środki trwałe oraz pracujących w gospodarce narodowej i ludności w podziale na ekonomiczne grupy wieku.

Grupowanie danych z rachunków regionalnych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2004) zostało dokonane *metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności*, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

Dane o liczbie pracujących według województw pogrupowano według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracowników.

Dane dotyczące pracujących (tablice: 1 i 10) oraz wartości dodanej brutto na 1 pracującego (tablice: 1 i 5) w latach 2007-2008 opracowano uwzględniając w obliczeniach pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002.

Podziału środków trwałych według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2004) w układzie województw dokonano *metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności*.

Podziału nakładów brutto na środki trwałe według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji inwestycji.

Do przeliczeń określonych kategorii makroekonomicznych na 1 mieszkańca przyjęto liczbę ludności faktycznie zamieszkałej – stan w dniu 30 VI, a do przeliczeń na 1 pracującego – przeciętną w roku liczbę pracujących.

Dane na 1 mieszkańca za lata 2001-2008 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Dane według rodzajów działalności zostały obliczone zgodnie z **Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2004)**, opracowaną na podstawie wydawnictwa Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich EUROSTAT – *"Nomenclature des Activités de Communauté Européenne – NACE rev. 1.1"*. Dane w niniejszej publikacji zostały zaprezentowane według następujących grup rodzajów działalności obejmujących kilka sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2004):

- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo – sekcje: "Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo", "Rybactwo",
- przemysł – sekcje: "Górnictwo", "Przetwórstwo przemysłowe", "Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę",
- budownictwo – sekcja "Budownictwo",
- handel i naprawy; hotele i restauracje; transport, gospodarka magazynowa i łączność – sekcje: "Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego", "Hotele i restauracje", "Transport, gospodarka magazynowa i łączność",
- pośrednictwo finansowe; obsługa nieruchomości i firm – sekcje: "Pośrednictwo finansowe", "Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej",
- pozostała działalność usługowa – sekcje: "Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne", "Edukacja", "Ochrona zdrowia i pomoc społeczna", "Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała", "Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników".

Unia Europejska (UE27) obejmuje kraje: Austrię, Belgię, Danię, Finlandię, Francję, Grecję, Hiszpanię, Irlandię, Luksemburg, Niderlandy, Niemcy, Portugalię, Szwecję, Wielką Brytanię i Włochy, od 1 V 2004 r.: Cypr, Estonię, Litwę, Łotwę, Malte, Polskę, Republikę Czeską, Słowację, Słowenię i Węgry oraz od 1 I 2007 r.: Bułgarię i Rumunię.

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

W tablicach mogą wystąpić drobne rozbieżności w sumowaniu danych (wyrażonych w liczbach bezwzględnych i względnych) na ogółem wynikające z automatycznych zaokrągleń.

PODSTAWOWE POJĘCIA

Jednostka instytucjonalna jest podstawową jednostką klasyfikacyjną w systemie rachunków narodowych. Jest to podmiot prowadzący działalność produkcyjną, posiadający autonomię w podejmowaniu decyzji w zakresie swojej działalności oraz prowadzący pełny zestaw rachunków.

Sektory instytucjonalne są to grupy działających na terenie kraju jednostek instytucjonalnych, różniące się typami zachowań, realizujące odmienne cele ekonomiczne oraz pełniące różne funkcje w procesie produkcji i podziału. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego sektora instytucjonalnego są: funkcje pełnione w gospodarce

narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- sektor przedsiębiorstw, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe),
- sektor instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,
- sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa,
- sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
- sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, związki zawodowe, stowarzyszenia, fundacje oraz organizacje wyznaniowe.

Suma jednostek instytucjonalnych wchodzących w skład pięciu krajowych sektorów instytucjonalnych tworzy całą gospodarkę narodową.

Rachunek produkcji obejmuje transakcje związane z działalnością produkcyjną. Po stronie przychodów uwzględnia się produkcję globalną (wartość wytworzonych wyrobów i usług), po stronie rozchodów – zużycie pośrednie (wartość wyrobów i usług zużytych w procesie produkcji). Pozycją bilansującą jest wartość dodana brutto.

Rachunek tworzenia dochodów przedstawia powstawanie dochodów, które są bezpośrednio związane z procesem produkcji. Przychodem jest wartość dodana brutto, która jest pozycją bilansującą rachunek produkcji. Po stronie rozchodów występują koszty związane z zatrudnieniem oraz podatki od producentów pomniejszone o dotacje dla producentów. Pozycją zamykającą jest nadwyżka operacyjna brutto (w sektorze gospodarstw domowych *dochód mieszany brutto*).

Rachunek podziału pierwotnego dochodów obrazuje podział dochodów powstałych w procesie produkcji pomiędzy sektorami instytucjonalnymi. Pozycją bilansującą są dochody pierwotne brutto.

Rachunek podziału wtórnego dochodów przedstawia sposób powstawania dochodów do dyspozycji brutto. Pozycją otwierającą – po stronie przychodów – są dochody pierwotne brutto. Podział dochodów pierwotnych brutto dokonuje się w wyniku przepływów pieniężnych pomiędzy jednostkami i sektorami instytucjonalnymi. Dochody pierwotne brutto korygowane są o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące. Pozycją zamykającą są dochody do dyspozycji brutto, które przeznaczone są na finansowanie spożycia i oszczędności brutto.

Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

Zużycie pośrednie obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto, surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych i usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM) oraz koszty podróży służbowych (bez diet) i inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**, to jest łącznie z wartością produktów wytworzonych przez jedną jednostkę lokalną i przeznaczonych do dalszego przetwarzania w innych jednostkach lokalnych tej samej jednostki instytucjonalnej.

Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Zgodnie z zaleceniami Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich EUROSTAT, w obliczeniach rachunków regionalnych przyjęto zasadę regionalizacji PKB proporcjonalnie do wartości dodanej brutto wytwarzanej w województwach i podregionach.

Kategoria **podatków od produktów** obejmuje następujące podatki:

- podatek od towarów i usług VAT (od produktów krajowych i z importu),
- podatek akcyzowy (od wyrobów krajowych, importowanych i nabytych wewnątrzwspólnotowo),
- cła,
- podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych).

Koszty związane z zatrudnieniem są to płatności dokonywane przez pracodawcę na rzecz pracowników w zamian za świadczoną przez nich pracę. Na koszty związane z zatrudnieniem składają się: wynagrodzenia (powiększone o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płacone przez pracowników), składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy oraz inne koszty związane z zatrudnieniem (np. nagrody, stypendia fundowane oraz premie niezaliczone do wynagrodzeń, odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, diety delegacji służbowych, diety poselskie i senatorskie).

Nadwyżka operacyjna brutto określa nadwyżkę lub deficyt powstające w wyniku procesu produkcji przed uwzględnieniem dochodów z tytułu własności. Uzyskuje się ją po odjęciu od wartości dodanej brutto kosztów związanych z zatrudnieniem i podatków od producentów oraz dodaniu dotacji dla producentów. W sektorze gospodarstw domowych jest ona *dochodem mieszanym brutto*.

Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

Dane o **pracujących**¹ dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód.

Do pracujących zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy,
- pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w indywidualnych gospodarstwach rolnych (o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha), na indywidualnych działkach rolnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych,
 - właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody,
- osoby wykonujące pracę nakładczą,
- agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych),
- duchownych wszystkich wyznań pełniących obowiązki duszpasterskie.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII nie zaliczono osób pracujących w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących wyłącznie na własne potrzeby oraz w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących wyłącznie lub głównie na własne potrzeby.

Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku składniki majątku o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok. Do środków trwałych zalicza się również drogi

¹ Bez pracujących w szarej gospodarce.

publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty, inwentarz żywy (stado podstawowe), spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia). Przez wartość brutto środków trwałych w bieżących cenach ewidencyjnych według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r.

Nakłady brutto na środki trwałe są to nakłady, które zwiększają wartość majątku trwałego (w tym także przyrost inwentarza żywego – stada podstawowego), przeznaczone na rzeczowe środki trwałe, wartości niematerialne i prawne oraz remonty środków trwałych. Do nakładów brutto na środki trwałe nie zalicza się nakładów będących pierwszym wyposażeniem inwestycji oraz odsetek od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Przez ludność **w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, a dla kobiet 18-59 lat. Przez ludność **w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się ludność **w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność **w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

Parytety siły nabywczej (Purchasing Power Parities – PPP) są to współczynniki walutowe odzwierciedlające realną siłę nabywczą waluty danego kraju w relacji do średniej umownej waluty porównywanych krajów, tj. jednostki **standardowej siły nabywczej** (Purchasing Power Standard – PPS). Wyrażenie PKB i jego głównych elementów we wspólnej umownej walucie, poprzez eliminację różnic cen, umożliwia bezpośrednie porównanie wolumenów PKB wszystkich krajów uczestniczących w badaniu.

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca został obliczony na poziomie województw (NTS 2) jako suma wartości bezwzględnych różnic między wojewódzkimi a krajową wartością PKB na 1 mieszkańca, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych województw, wyrażona w procentach krajowego PKB na 1 mieszkańca.

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych jest obliczany w oparciu o wyniki badania cen towarów i usług konsumpcyjnych na rynku detalicznym oraz badania budżetów gospodarstw domowych, dostarczającego danych o przeciętnych wydatkach na towary i usługi konsumpcyjne, wykorzystywanych do opracowania systemu wag. Przy obliczaniu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych stosowana jest Klasyfikacja Spożycia Indywidualnego według Celu, zaadaptowana na potrzeby Zharmonizowanych Wskaźników Cen Konsumpcyjnych (COICOP/HICP). Wskaźnik cen obliczany jest według formuły Laspeyres'a, przy zastosowaniu wag z roku poprzedzającego rok badany.

METHODOLOGICAL NOTES

The publication contains the results of calculations of regional gross domestic product and its elements for 2008 by 6 regions and 16 voivodships as well as 66 subregions, corresponding to 1, 2 and 3 level of the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS), compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obligatory in the countries of the European Union in accordance with Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21.06.2003, with later amendments). Data by 66 subregions, implemented in the Nomenclature NTS by the Regulation of Council of Ministers of 14 November 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573), were compiled as of 1 I 2009.

Macroeconomic data presented in the publication are calculated in the regional accounts according to the principles of the Polish national accounts as well as recommendations of the European System of National and Regional Accounts (ESA 1995). The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

Data concerning income in the households sector by voivodships – nominal and real gross disposable income for the years 2001-2007 as well as nominal gross primary income for the year 2007 were revised in relation to data published in the previous edition of the publication. Changes result from data verification in the national accounts including data on social contributions as well as other current transfers updating.

Furthermore, data concerning real growth of gross domestic product for the year 2007 were verified as a result of updating price indices at voivodships' level, applied in the calculations at constant prices.

The publication comprises an annex, including tables with recalculated data on gross nominal disposable income in the households sector by voivodships in the years 2001-2008, constituting comparable time series.

Data presented in this publication include the estimate of scale of the *hidden economy* for:

- registered economic entities employing up to 9 persons (independently of the kind of ownership) as well as employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding co-operatives),
- natural persons engaged in non-registered work, primarily within the service activity.

The estimation of the *hidden economy* concerns the concealed production that includes:

- lowered effects of activities by registered economic units,
- value added tax evasion (VAT FRAUD),
- non-registered economic activity conducted on own account.

Current prices from the year preceding the reference year were adopted as constant prices in the calculations of gross domestic product volume indices.

Data for categories of production account and generation of income account at current prices by voivodships are the basis for calculations of gross domestic product at constant prices. Calculations are conducted separately for five institutional sectors. Method of double deflation is applied – particular elements of gross output and intermediate consumption are calculated at constant prices, gross value added is calculated as a difference between gross output and intermediate consumption. In case of general government sector separate elements of gross value added, i.e. gross operating surplus, compensation of employees, taxes on production as well as consumption of fixed capital are calculated at constant prices. For recalculation price indices calculated at the voivodships' level (including basis price indices of sold production of industry by sections and divisions of Polish Classification of Activities – PKD 2004, price indices of consumer goods and services by groups of Classification of Individual Consumption by Purpose – COICOP) or price indices available only at the national level (including producers price indices of industrial products by divisions of Polish Classification of Products and Services – PKWiU 2004, price indices of agricultural products procurement) are applied.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

In the publication apart from data concerning gross domestic product and its elements, there are also presented additional data that can be helpful in preparing analyses of differentiation of social and economic potential of regions, voivodships and subregions. The data concern gross value of fixed assets, gross fixed capital formation as well as employment in the national economy and population according to economic age groups.

Grouping regional accounts data by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities (PKD 2004) was conducted applying the *local kind-of-activity unit method*, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

Data on employed persons by voivodships were grouped according to factual (constant) place of work.

Data concerning employed persons (tables 1 and 10) as well as gross value added per employed person (tables 1 and 5) in the years 2007-2008 were elaborated including the results of the 2002 Population and Housing Census and Agricultural Census in the calculations of persons employed on private farms in agriculture.

The division of fixed assets according to sections of Polish Classification of Activities (PKD 2004) and by voivodships was made applying the *local kind-of-activity unit method*.

The division of gross fixed capital formation by voivodships was made on the basis of actual localisation of investment.

When computing particular macroeconomic categories per capita, the population by actual place of residence – as of 30 VI was adopted, whereas computing per employed person – average number of employed persons was applied.

Data per capita for the years 2001-2008 were calculated on the basis of number of population, which considered the results of the 2002 Population and Housing Census.

Data by kind of activity were calculated in accordance with the **Polish Classification of Activities (PKD 2004)** compiled on the basis of Statistical Office of the European Communities EUROSTAT publication *"Nomenclature des Activités de Communauté Européenne – NACE rev. 1.1"*. Data in this publication are presented according to the following kind-of-activity groups, covering a few sections of the Polish Classification of Activities (PKD 2004):

- agriculture, hunting and forestry; fishing – sections: "Agriculture, hunting and forestry", "Fishing",
- industry – sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas and water supply",
- construction – section "Construction",
- trade and repair; hotels and restaurants; transport, storage and communication – sections: "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods", "Hotels and restaurants", "Transport, storage and communication",
- financial intermediation; real estate, renting and business activities – sections: "Financial intermediation", "Real estate, renting and business activities",
- other service activities – sections: "Public administration and defence; compulsory social security", "Education", "Health and social work", "Other community, social and personal service activities", "Private household with employed persons".

The European Union (EU27) includes the countries: Austria, Belgium, Denmark, Finland, France, Greece, Spain, Ireland, Luxembourg, the Netherlands, Germany, Portugal, Sweden, the United Kingdom and Italy and since 1 V 2004: Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Poland, the Czech Republic, Slovakia, Slovenia and Hungary as well as since 1 I 2007: Bulgaria and Romania.

Relative numbers (indices, percentages) were calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Single-base price indices were calculated applying chain-link methodology.

There is a possibility of some discrepancies in the addition of data for total items in the tables (expressed in absolute as well as relative numbers) due to the electronic method of data processing.

BASIC CONCEPTS

The institutional unit is a basic classification unit in the system of national accounts. The institutional unit is a unit conducting manufacturing activities, characterised by a decision-making autonomy in the field of its activities and keeping a complete set of accounts.

Institutional sectors are groups of institutional units conducting activities on the territory of the country, differing in their economic behaviour, realising separate economic purposes and having different functions in the process of production and distribution. Criteria of rating a given unit of the national economy among institutional sectors are: functions fulfilled in the national economy, kind of

activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services),
- financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity,
- general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance as well as entities for which the financial system was defined in special regulations and the main source of financing of which are subsidies from the state budget,
- households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,
- non-profit institutions serving households sector which includes: social organisations, political parties, trade unions, associations, foundations and religious organisations.

The sum of institutional units grouped in five national institutional sectors composes the entire national economy.

Production account includes transactions connected with production activity. It is composed of gross output (value of manufactured goods and services) on the side of resources and of intermediate consumption (value of goods and services consumed in the production process) on the side of uses. Gross value added is the balancing item of this account.

Generation of income account presents the formation of income, which is directly connected with the production process. The balancing item of the production account, i.e. gross value added is on the resources side of this account. On the uses side there are compensation of employees as well as taxes on production less subsidies. Gross operating surplus is a closing item of this account (in the households sector – *gross mixed income*).

Allocation of primary income account presents the distribution of income resulting from production process among institutional sectors. The balancing item of this account is gross primary income.

Secondary distribution of income account presents the way of creation of gross disposable income. The opening item on the side of resources is gross primary income. The distribution of gross primary income is accomplished through monetary flows between units and institutional sectors. Gross primary income is corrected by current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) and other current transfers. Gross disposable income, which is the closing item of this account, is designated for final consumption expenditures and gross savings.

Gross output includes the value of goods and services produced by all national institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

Intermediate consumption includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms, raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM) and costs of business trips (excluding traveling allowances) as well as other costs (e.g. advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is presented at purchasers' prices.

In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted, i.e. jointly with value of products produced by one local unit and destined for further processing in other local units of the same institutional units.

Gross value added (GVA) measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

According to recommendations of Statistical Office of the European Communities EUROSTAT, the principle of regionalization of GDP proportionally to gross value added generated in the voivodships as well as the subregions was adopted in calculations of regional accounts.

The category of **taxes on products** comprises the following taxes:

- VAT on goods and services (domestic and imported),
- excise tax (on domestic, imported and Intra-Community acquired products),
- duties,
- taxes on certain services (e.g. gambling and betting).

Compensation of employees is payments paid by employers to employees in return for work done by the latter. Compensation of employees comprises wages and salaries (increased by contributions to compulsory social and health security paid by employees), contributions to compulsory social security paid by employers increased by contributions to the Labour Fund as well as other costs connected with employment (e.g. awards, funded scholarships as well as bonuses not included in wages and salaries, company social benefit fund, traveling allowances, parliamentary allowances).

Gross operating surplus defines the surplus or deficit created as a result of the production process before including the property income. It is calculated as a result of subtraction between gross value added and compensation of employees as well as taxes on production less subsidies on production. In the households sector it is *gross mixed income*.

Gross primary income in the households sector is comprised of: gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees borne by all national institutional units, i.e. wages and salaries jointly with contributions to compulsory social security and health security paid by employees, contributions to compulsory social security paid by employers and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) and other current transfers.

Data regarding **employment**¹ concern persons performing work providing earnings or income.

Employment includes:

- employees hired on the basis of employment,
- employers and own-account workers, i.e.:
 - owners, co-owners and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e. working on private farms (with area up to 1 ha and more than 1 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land,
 - owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,
 - other self-employed persons, e.g. persons practising learned professions,
- outworkers,
- agents (including contributing family workers and persons employed by agents),
- members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives, other co-operatives engaged in agricultural production and agricultural farmers' co-operatives),
- clergy fulfilling priestly obligations.

Employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII do not include persons employed on farms with the area of more than 1 ha of agricultural land producing only for their own needs as well as on farms with the area of up to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing only or mainly for their own needs.

Fixed assets include asset components and other objects completed and ready for usage with an expected period of utility exceeding 1 year. Fixed assets also include public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings,

¹ Excluding persons working in the *hidden economy*.

meliorations, water structures, land, livestock (basic herd), co-operative ownership right to residential premise and co-operative right to non-residential (utilitarian) premise.

The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation). The gross value of fixed assets at current book-keeping prices as of 31 XII is understood as:

- within the scope of fixed assets designated for exploitation before 1 I 1995 – the value of replacement prices of September 1994,
- within the scope of fixed assets designated for exploitation after 1 I 1995 – the purchasing or manufacturing prices,
- in units applying International Accounting Standards (IAS) implemented in 1 I 2005 – revaluation according to fair value.

The gross value at replacement prices was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995.

Gross fixed capital formation are expenditures increasing the value of tangible fixed assets (including increase in livestock – basic herd), designated for tangible fixed assets, intangible fixed assets as well as for renovation of fixed assets. These expenditures do not include initial investments and interest on investment credits and loans for the period of investment realization.

The **working age** population refers to the population in age of ability to work. It refers to males, aged 18-64, and females, aged 18-59. The **non-working age** population is defined as the **pre-working age** population, i.e. up to the age of 17 and the **post-working age** population, i.e. 65 and more for males and 60 and more for females.

Purchasing Power Parities (PPP) are currency converters reflecting real purchasing power of currency of a given country in relation to the average conventional currency of compared countries, i.e. the unit of **Purchasing Power Standard (PPS)**. The expression of GDP and its main elements in the common conventional currency, by elimination of the price differences, enables direct comparison of GDP volumes of all countries taking part in the survey.

Indicator of dispersion (diversity measure) of regional GDP per capita was calculated at voivodships' level (NUTS 2) as a sum of the absolute differences between voivodships' and national GDP per inhabitant, weighted with the share of population in particular voivodships and expressed in percent of the national GDP per inhabitant.

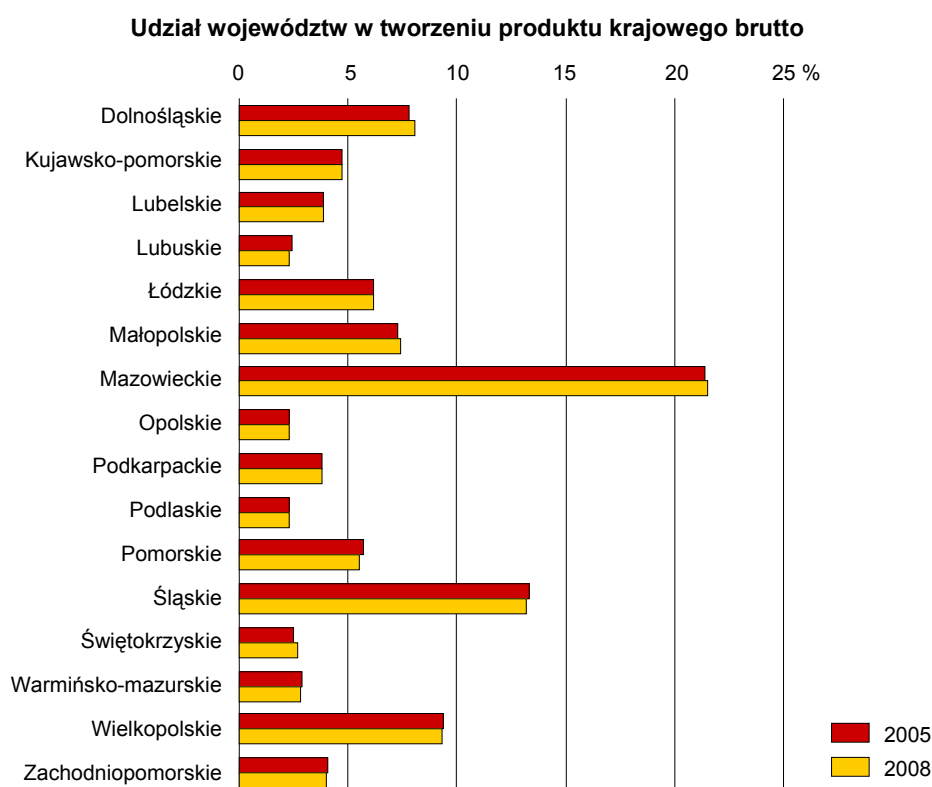
Price index of consumer goods and services is calculated on the basis of the results of surveys on prices of consumer goods and services on the retail market, surveys on households budgets, providing data on average expenditures on consumer goods and services; these data are then used for compilation of a weight system. For the calculation of price index of consumer goods and services Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP) adapted for the use of Harmonized Indices of Consumer Prices (HICP) is applied. Price index is calculated according to the Laspeyres formula by applying weights from the year preceding the reference year.

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO

W 2008 roku wartość wytworzonego **produktu krajowego brutto** wyniosła 1275432 mln zł. W porównaniu do 2007 roku była wyższa w cenach bieżących o 8,4%, a w cenach stałych o 5,1%. W przekroju województw realny wzrost PKB był zróżnicowany od 0,6% w województwie opolskim do 7,3% w województwie podkarpackim. W porównaniu z rokiem 2005 największy wzrost wolumenu PKB odnotowano w województwie śląskim (o 28,2%), a najmniejszy w województwie zachodniopomorskim (o 10,5%), wobec 19,2% dla kraju ogółem.

W latach 2004-2008 średnie roczne tempo wzrostu produktu krajowego brutto kształtowało się na poziomie 5,4% (w cenach stałych). W omawianym okresie najszybciej wzrastała z roku na rok wartość PKB w województwie mazowieckim – o 6,7%, a najwolniej w województwach opolskim i podlaskim – o 3,1%. Tempo wzrostu PKB przewyższające średnią krajową – oprócz województwa mazowieckiego – odnotowano także w województwach: lubuskim (6,2%), podkarpackim (5,9%), śląskim (5,8%), małopolskim (5,6%), łódzkim i pomorskim (5,5%). Natomiast w województwie kujawsko-pomorskim tempo wzrostu PKB kształtowało się na poziomie średniej krajowej.

W latach 2005-2008 udziały poszczególnych województw w generowaniu produktu krajowego brutto były wyraźnie zróżnicowane, przy czym dysproporcje w poziomie PKB pomiędzy województwami kształtowały się podobnie – w 2008 roku od 2,3% w województwach: lubuskim, podlaskim i opolskim do 21,5% w województwie mazowieckim (w 2005 roku od 2,3% w województwach: opolskim i podlaskim do 21,4% w województwie mazowieckim). Wartość PKB wytworzonego w województwie mazowieckim była w 2008 roku ponad 9-krotnie wyższa niż w województwie lubuskim (podobnie jak w 2005 roku w relacji do województwa opolskiego).

W latach 2005-2008 cztery województwa – dolnośląskie, świętokrzyskie, małopolskie i mazowieckie – zwiększyły swoje udziały w tworzeniu produktu krajowego brutto, udziały sześciu województw nie zmieniły się (kujawsko-pomorskie, lubelskie, łódzkie, opolskie, podkarpackie i podlaskie), a pozostałych sześciu województw zmniejszyły się – pomorskie, lubuskie, śląskie, warmińsko-mazurskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie.

Wśród województw o największych udziałach w tworzeniu produktu krajowego brutto w latach 2005-2008 niezmiennie pozostawały dwa: mazowieckie i śląskie, wytwarzające razem w kolejnych latach omawianego okresu ponad 1/3 krajowej wartości PKB. W 2008 roku wymienione województwa wypracowały łącznie 34,7% krajowej wartości produktu krajowego brutto (podobnie jak w 2005 roku), skupiając na swoim terenie 28,3% ogółu pracujących w gospodarce narodowej (w 2005 roku – 28,4%).

W latach 2005-2008 w grupie województw z największymi udziałami w generowaniu produktu krajowego brutto, oprócz mazowieckiego i śląskiego, były także województwa: wielkopolskie, dolnośląskie i małopolskie, zajmujące w każdym z omawianych lat te same lokaty. W 2008 roku jednostki prowadzące działalność w wymienionych pięciu województwach, w których pracowało 53,6% ogółu pracujących w gospodarce narodowej (w 2005 roku – 53,2%), wytworzyły w sumie 59,5% krajowej wartości PKB (w 2005 roku – 59,2%).

Stała była również grupa województw, dla których w kolejnych latach omawianego okresu odnotowano najniższe udziały w tworzeniu produktu krajowego brutto (3% i mniej każde) – były to województwa: lubuskie, podlaskie, opolskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie. W 2008 roku łączny udział tych województw w generowaniu produktu krajowego brutto wynosił w 2008 roku 12,4% (podobnie jak w 2005 roku), a pracowało w nich 14,2% ogółu pracujących w gospodarce narodowej (w 2005 roku – 14,4%).

Przeciętny poziom **produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca** dla Polski w 2008 roku wyniósł 33462 zł (w 2005 roku – 25767 zł, a w 2007 roku – 30873 zł). W ujęciu realnym był on wyższy w porównaniu do 2007 roku o 5,1%, a do 2005 roku – o 19,3%. W przekroju województw PKB na 1 mieszkańca był realnie wyższy niż w 2007 roku od 1,0% w województwie opolskim do 7,5% w województwie łódzkim. W porównaniu z 2005 rokiem największy realny wzrost PKB na 1 mieszkańca odnotowano dla województwa śląskiego (o 29,4%), a najmniejszy dla województwa zachodniopomorskiego (o 10,6%).

W przekroju województw poziom PKB na 1 mieszkańca w 2008 roku był znacznie zróżnicowany. W latach 2005-2008 zróżnicowanie w PKB na 1 mieszkańca pomiędzy województwami nieznacznie zwiększyło się. Świadczy o tym wzrost wskaźnika dyspersji PKB na 1 mieszkańca² obliczonego na poziomie województw – w 2005 roku wynosił 19,4%, a w 2008 roku 19,6%.

Najwyższy poziom produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w 2008 roku odnotowano w województwie mazowieckim – 52770 zł, przekraczający przeciętną w kraju o 57,7% (w 2005 roku – o 58,4%, a w 2007 roku – o 60,1%). W 2008 roku drugą lokatę pod względem wysokości produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca zajęło województwo śląskie (w 2007 roku województwo dolnośląskie). Relacja do średniej krajowej dla województwa śląskiego była jednak znacznie mniej korzystna – wartość PKB na 1 mieszkańca w 2008 roku wyniosła 36126 zł, przewyższając przeciętną

² Patrz uwagi metodyczne na str. 15.

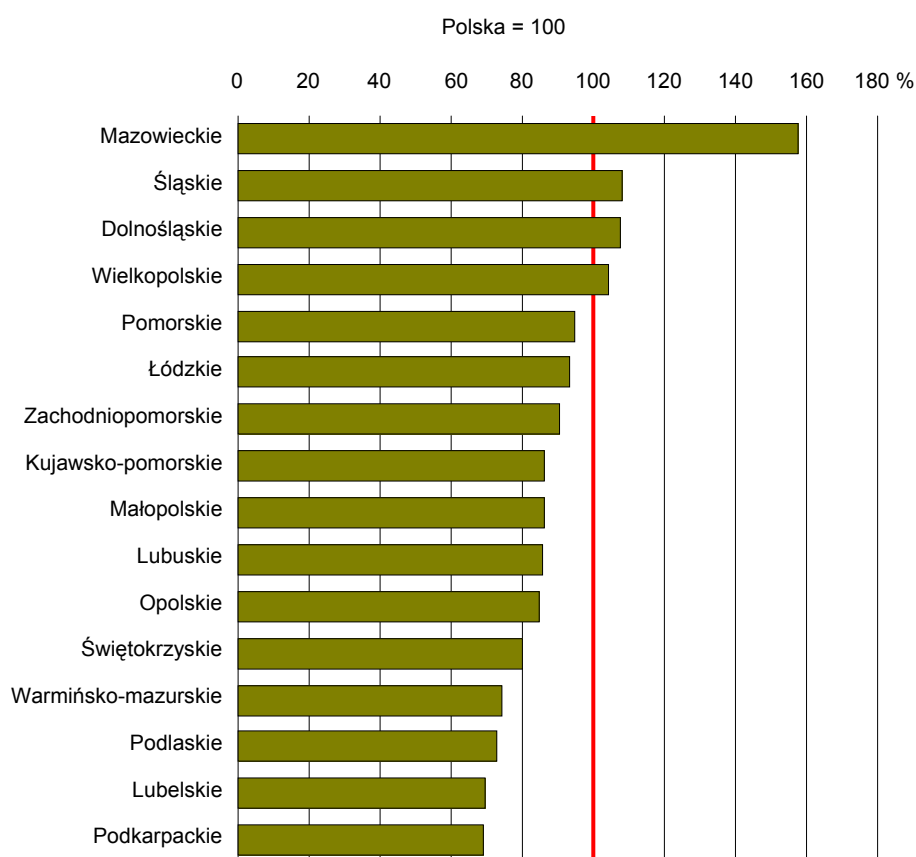
dla kraju o 8,0% (w 2005 roku o 7,9%, a w 2007 roku – o 6,1%). W 2008 roku poziom produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca przekraczający przeciętną w kraju odnotowano również w województwach: dolnośląskim – 107,6% średniej krajowej (w 2005 roku – 103,3%, a w 2007 roku – 108,7%) oraz w województwie wielkopolskim – 104,4% średniej krajowej (w 2005 roku – 106,9%, a w 2007 roku – 104,5%).

Niski poziom produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w latach 2005-2008 utrzymywał się w województwach: podkarpackim, lubelskim, podlaskim, warmińsko-mazurskim i świętokrzyskim – w kolejnych latach nieznacznie zmieniały się tylko ich lokaty. W 2008 roku wartość PKB na 1 mieszkańca kształtowała się w tych województwach na poziomie od 69,0% do 80,0% średniej krajowej (w 2005 roku od 68,3% do 76,5%, a w 2007 roku od 67,5% do 76,9%).

Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w pozostałych 7 województwach w 2008 roku kształtował się również na poziomie poniżej przeciętnej wartości w kraju – wynosił od 84,8% do 94,9% średniej krajowej (w 2005 roku od 82,8% do 98,2%, a w 2007 roku od 82,9% do 98,5%).

Najniższy poziom produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w 2008 roku odnotowany w województwie podkarpackim stanowił 43,8% poziomu tego miernika najlepszego pod tym względem województwa mazowieckiego. W porównaniu do 2005 roku relacja ta uległa nieznacznej poprawie – najniższy poziom PKB na 1 mieszkańca województwa lubelskiego stanowił w 2005 roku 43,1% wartości PKB na 1 mieszkańca województwa mazowieckiego.

Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2008 r.

W 2007 roku w krajach Unii Europejskiej w poszczególnych regionach NUTS 2 poziom PKB na 1 mieszkańca wyrażony we wspólnej umownej walucie – standardzie siły nabywczej (PPS) kształtował się od 25,6% średniej UE (UE27) w regionie Severozapaden (Bułgaria) do 334,2% średniej UE dla regionu Inner London (Wielka Brytania).

Wartość PKB na 1 mieszkańca poniżej 75% średniej UE odnotowano w 2007 roku w 67 regionach poziomu NUTS 2. W grupie tej znalazło się 15 polskich województw, a tylko PKB na 1 mieszkańca województwa mazowieckiego przekroczył tę granicę, osiągając poziom 87,1% średniej UE. Dwa polskie województwa – podkarpackie i lubelskie – zajmowały pozycje na końcu listy regionów o najniższym poziomie PKB na 1 mieszkańca w Unii Europejskiej (poniżej 40% średniej UE). Oprócz polskich województw w grupie tej było również 5 z 6 regionów Bułgarii, 4 z 8 regionów Rumunii oraz 1 z 7 regionów Węgier. Poniższe zestawienie przedstawia poziom PKB na 1 mieszkańca w relacji do średniej UE dla Polski oraz poszczególnych województw w latach 2005-2007:

Województwa	Produkt krajowy brutto według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca w PPS ³		
	2005	2006	2007
	UE27 = 100		
Mazowieckie	81,4	82,9	87,1
Dolnośląskie	53,1	55,5	59,2
Śląskie	55,4	55,1	57,8
Wielkopolskie	54,9	54,7	56,9
Polska	51,4	51,9	54,4
Pomorskie	50,5	51,1	53,6
Łódzkie	47,2	47,7	50,0
Zachodniopomorskie	47,7	47,3	48,9
Lubuskie	46,3	46,2	48,2
Kujawsko-pomorskie	44,8	45,4	47,3
Małopolskie	43,8	45,0	46,7
Opolskie	42,6	41,7	45,2
Świętokrzyskie	38,4	39,5	41,9
Warmińsko-mazurskie	39,3	39,2	40,5
Podlaskie	38,0	38,1	40,4
Lubelskie	35,1	35,1	36,9
Podkarpackie	35,5	35,5	36,7

Źródło: Eurostat – Urząd Statystyczny Wspólnot Europejskich, Internet <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

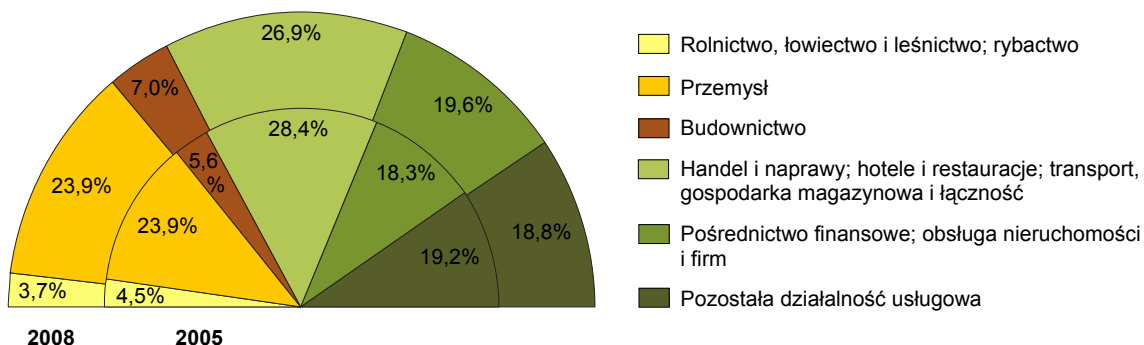
W czołówce europejskich regionów o najwyższym poziomie PKB na 1 mieszkańca, oprócz Inner London (Wielka Brytania), znajdowały się także regiony: Luxembourg (Luksemburg) – 275,2% średniej UE, Région de Bruxelles-Capitale/Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Belgia) – 220,9% średniej UE i Hamburg (Niemcy) – 192,0% średniej UE. Wśród regionów krajów przyjętych do Unii Europejskiej od 2004 roku najlepsze pozycje pod względem poziomu PKB na 1 mieszkańca zajmowały: Praha (Republika Czeska) – 171,8% średniej UE oraz Bratislavský kraj (Słowacja) – 160,3% średniej UE. Natomiast najniższy poziom PKB na 1 mieszkańca odnotowano w następujących regionach: Severozapaden (Bułgaria) – 25,6% średniej UE, Nord-Est (Rumunia) – 26,6% średniej UE, Severen tsentralen (Bułgaria) – 26,7% średniej UE oraz Yuzhen tsentralen (Bułgaria) – 27,2% średniej UE.

³ Patrz uwagi metodyczne na str. 15.

WARTOŚĆ DODANA BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI

W latach 2005-2008 w gospodarce kraju największy udział w generowaniu wartości dodanej brutto osiągały jednostki prowadzące działalność w zakresie handlu i napraw; hoteli i restauracji oraz transportu, gospodarki magazynowej i łączności.

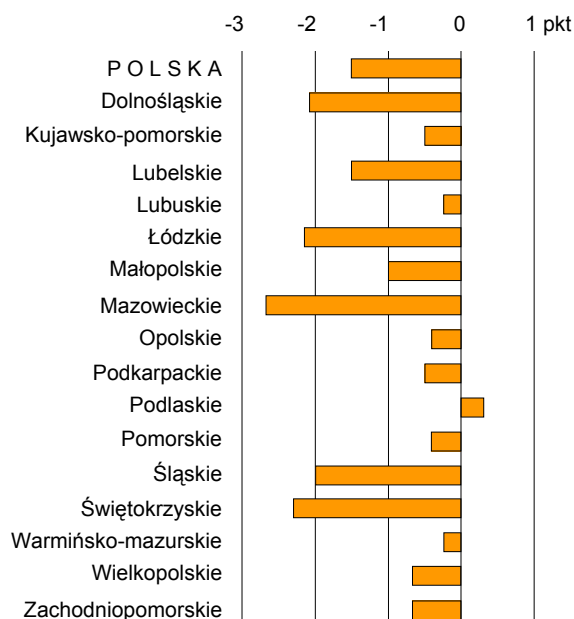
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności

Jednostki prowadzące działalność w zakresie **handlu i napraw; hoteli i restauracji oraz transportu, gospodarki magazynowej i łączności** w 2008 roku wypracowały 26,9% krajowej wartości dodanej brutto – mniej o 0,2 pkt proc. niż w 2007 roku oraz o 1,5 pkt proc. w porównaniu do 2005 roku. W poszczególnych województwach udział tych jednostek w generowaniu wartości dodanej brutto w 2008 roku kształtował się na poziomie od 23,4% w województwach: dolnośląskim i opolskim do 29,8% w województwie mazowieckim (w 2005 roku od 23,8% w województwie opolskim do 32,5% w województwie mazowieckim). W 2008 roku wyższym odsetkiem handlu i napraw; hoteli i restauracji oraz transportu, gospodarki magazynowej i łączności niż przeciętna w kraju – oprócz województwa mazowieckiego – charakteryzowały się także województwa: zachodniopomorskie, małopolskie, kujawsko-pomorskie, pomorskie oraz świętokrzyskie. Województwa o udziałach jednostek handlu i napraw; hoteli i restauracji oraz transportu, gospodarki magazynowej i łączności w tworzeniu wartości dodanej brutto przekraczających średnią krajową przedstawiono w poniższym zestawieniu:

Województwa	Udział handlu i napraw; hoteli i restauracji; transportu, gospodarki magazynowej i łączności w tworzeniu wartości dodanej brutto		
	2005	2007	2008
Polska	28,4	27,1	26,9
<i>Województwo = 100</i>			
Mazowieckie	32,5	30,2	29,8
Zachodniopomorskie	30,2	29,7	29,5
Małopolskie	28,8	27,3	27,8
Kujawsko-pomorskie	28,2	27,3	27,7
Pomorskie	28,1	27,6	27,7
Świętokrzyskie	29,4	27,2	27,1

Zmiany udziału handlu i napraw; hoteli i restauracji oraz transportu, gospodarki magazynowej i łączności w tworzeniu wartości dodanej brutto województw w latach 2005-2008

W przekroju województw w porównaniu do 2007 roku wystąpił spadek udziału jednostek prowadzących działalność w handlu i naprawach; hotelach i restauracjach oraz transporcie, gospodarce magazynowej i łączności w 9 województwach – od 0,1 pkt proc. w województwach: opolskim i świętokrzyskim do 1,2 pkt proc. w województwie śląskim. W pozostałych województwach odnotowano wzrost udziału jednostek prowadzących działalność w handlu i naprawach; hotelach i restauracjach oraz transporcie, gospodarce magazynowej i łączności – od 0,1 pkt proc. w województwach: lubuskim i pomorskim do 0,7 pkt proc. w województwie warmińsko-mazurskim. W porównaniu do 2005 roku spadek udziału handlu i napraw; hoteli

i restauracji oraz transportu, gospodarki magazynowej i łączności wystąpił w 15 województwach – największy w województwach: mazowieckim i świętokrzyskim (odpowiednio o 2,7 i o 2,3 pkt proc.), a tylko w województwie podlaskim odnotowano wzrost udziału tych jednostek o 0,3 pkt proc.

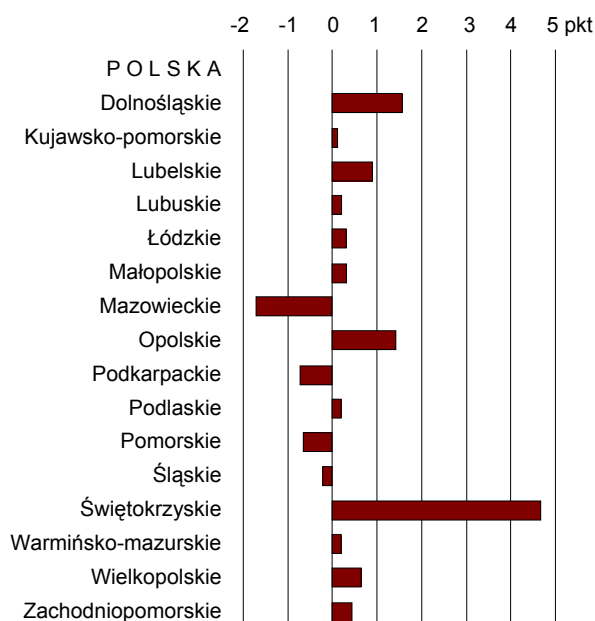
W 2008 roku jednostki prowadzące działalność w **przemysle** wytworzyły 23,9% krajowej wartości dodanej brutto. W porównaniu do 2007 roku wystąpił spadek udziału przemysłu w generowaniu wartości dodanej brutto o 0,4 pkt proc., a w stosunku do 2005 roku udział jednostek przemysłowych nie zmienił się. W przekroju województw w 2008 roku odnotowano znaczne zróżnicowanie udziału przemysłu – od 15,0% w województwie mazowieckim do 33,1% w województwie śląskim (w 2005 roku od 16,7% w województwie mazowieckim do 33,3% w województwie śląskim). Poniżej zestawiono województwa, w których udział jednostek przemysłowych w tworzeniu wartości dodanej brutto przewyższał przeciętną w kraju:

Województwa	Udział przemysłu w tworzeniu wartości dodanej brutto		
	2005	2007	2008
Polska	23,9	24,3	23,9
<i>Województwo = 100</i>			
Śląskie	33,3	32,4	33,1
Dolnośląskie	29,6	32,9	31,2
Opolskie	29,3	29,2	30,7
Lubuskie	28,0	29,0	28,2
Świętokrzyskie	22,8	26,4	27,5
Wielkopolskie	26,4	27,1	27,0
Podkarpackie	27,4	26,7	26,7
Łódzkie	26,0	26,2	26,3

W porównaniu do 2007 roku odnotowano spadek udziału przemysłu w 10 województwach – od 0,1 pkt proc. w województwie wielkopolskim do 1,7 pkt proc. w województwach: dolnośląskim, podlaskim i pomorskim. Wzrost udziału jednostek przemysłowych wystąpił w 5 województwach: opolskim – o 1,5 pkt proc., świętokrzyskim – o 1,1 pkt proc., lubelskim – o 0,8 pkt proc., śląskim – o 0,7 pkt proc. i łódzkim – o 0,1 pkt proc., a w województwie podkarpackim udział tych jednostek nie zmienił się. W porównaniu z 2005 rokiem

spadek udziału jednostek przemysłowych wystąpił w 4 województwach: mazowieckim – o 1,7 pkt proc., podkarpackim – o 0,7 pkt proc., pomorskim – o 0,6 pkt proc. i śląskim – o 0,2 pkt proc. Natomiast w pozostałych województwach odnotowano wzrost udziału przemysłu, przy czym największy w województwie świętokrzyskim – o 4,7 pkt proc.

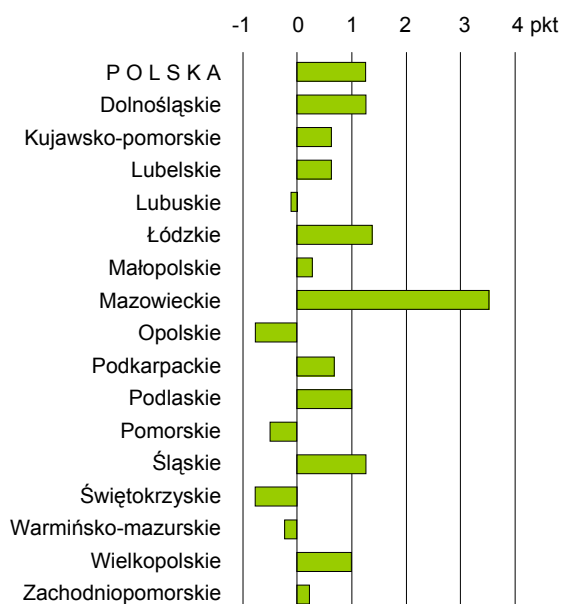
Zmiany udziału przemysłu w tworzeniu wartości dodanej brutto województw w latach 2005-2008

Jednostki prowadzące działalność w **pośrednictwie finansowym; obsłudze nieruchomości i firm** w 2008 roku wypracowały 19,6% krajowej wartości dodanej brutto – więcej o 0,4 pkt proc. niż w 2007 roku oraz o 1,3 pkt proc. w porównaniu z 2005 rokiem. W poszczególnych województwach udział jednostek pośrednictwa finansowego; obsługi nieruchomości i firm w tworzeniu wartości dodanej brutto w 2008 roku kształtował się na poziomie od 12,7% w województwie świętokrzyskim do 28,7% w województwie mazowieckim (w 2005 roku od 13,5% w województwie świętokrzyskim do 25,2% w województwie mazowieckim). Województwa o udziałach pośrednictwa finansowego; obsługi nieruchomości i firm w tworzeniu wartości dodanej brutto przekraczających średnią krajową przedstawiono w poniższym zestawieniu:

Województwa	Udział pośrednictwa finansowego; obsługi nieruchomości i firm w tworzeniu wartości dodanej brutto		
	2005	2007	2008
Polska	18,3	19,2	19,6
<i>Województwo = 100</i>			
Mazowieckie	25,2	28,2	28,7
Pomorskie	20,4	19,7	19,9

**Zmiany udziału pośrednictwa finansowego;
obsługi nieruchomości i firm w tworzeniu wartości
dodanej brutto województw w latach 2005-2008**

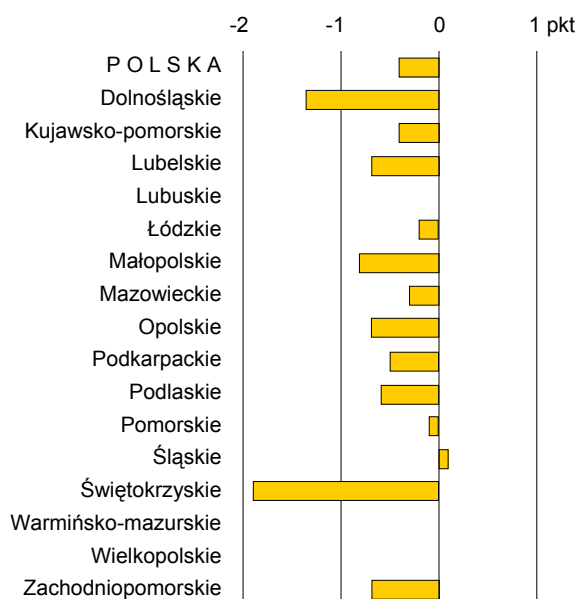

W przekroju województw w porównaniu do 2007 roku spadek udziału pośrednictwa finansowego; obsługi nieruchomości i firm wystąpił tylko w województwie opolskim – o 0,4 pkt proc. W pozostałych województwach odnotowano wzrost udziału pośrednictwa finansowego; obsługi nieruchomości i firm – od 0,1 pkt proc. w województwie świętokrzyskim do 1,0 pkt proc. w województwach: dolnośląskim i podlaskim. W porównaniu do 2005 roku w 11 województwach odnotowano wzrost udziału jednostek pośrednictwa finansowego; obsługi nieruchomości i firm, przy czym największy w województwie mazowieckim – o 3,5 pkt proc. W pozostałych województwach wystąpił spadek udziału tych jednostek – o 0,8 pkt proc. w opolskim i świętokrzyskim, o 0,5 pkt proc. w pomorskim, o 0,2 pkt proc. w warmińsko-mazurskim oraz o 0,1 pkt proc. w lubuskim.

W 2008 roku jednostki prowadzące **pozostałą działalność usługową** wypracowały 18,8% krajowej wartości dodanej brutto – więcej o 0,3 pkt proc. niż w 2007 roku oraz mniej o 0,4 pkt proc. w porównaniu z 2005 rokiem. Największy udział pozostałej działalności usługowej w 2008 roku charakteryzował województwo lubelskie – 24,0%, a najmniejszy województwo śląskie – 16,1% (w 2005 odpowiednio 24,7%, i 16,0%). W 2008 roku tylko w 5 województwach odnotowano udziały pozostałej działalności usługowej poniżej średniej krajowej – w grupie tych województw, oprócz województwa śląskiego, były także województwa: wielkopolskie, mazowieckie, dolnośląskie i łódzkie (odpowiednio: 17,0%, 17,2%, 17,9% i 18,6%).

W porównaniu do 2007 roku spadek udziału jednostek prowadzących pozostałą działalność usługową wystąpił w 4 województwach: świętokrzyskim – o 0,5 pkt proc., opolskim – o 0,4 pkt proc, podkarpackim – o 0,3 pkt proc i lubelskim – o 0,1 pkt proc. Wzrost udziału tych jednostek odnotowano w 11 województwach – od 0,2 pkt proc. w województwach: śląskim i warmińsko-mazurskim do 1,1 pkt proc. w województwie pomorskim. W województwie zachodniopomorskim ich udział nie zmienił się. W porównaniu z 2005 rokiem wzrost udziału jednostek prowadzących pozostałą działalność usługową odnotowano tylko w województwie śląskim – o 0,1 pkt proc. Natomiast w 3 województwach – lubuskim, warmińsko-mazurskim i wielkopolskim, udziały tych jednostek nie zmieniły się.

**Zmiany udziału pozostałej działalności usługowej
w tworzeniu wartości dodanej brutto województw
w latach 2005-2008**

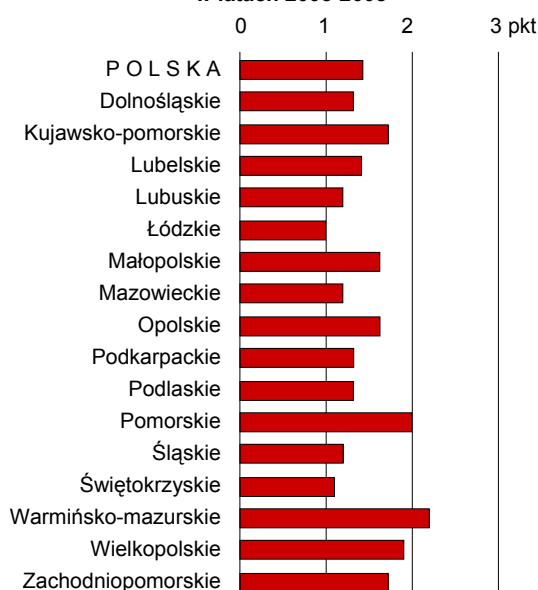
W pozostałych województwach wystąpił spadek udziału pozostałej działalności usługowej – od 0,1 pkt proc. w województwie pomorskim do 1,9 pkt proc. w województwie świętokrzyskim.

Jednostki prowadzące działalność w **budownictwie** w 2008 roku wytworzyły 7,0% krajowej wartości dodanej brutto – więcej o 0,5 pkt proc. niż w 2007 roku oraz o 1,4 pkt proc. w porównaniu do 2005 roku. W przekroju województw w 2008 roku udział jednostek budowlanych w generowaniu wartości dodanej brutto kształtował się na poziomie od 5,7% w województwie mazowieckim do 8,3% w województwie małopolskim (w 2005 roku od 4,5% w województwie mazowieckim do 6,7% w województwie małopolskim). Poniższe zestawienie przedstawia województwa, w których udział budownictwa w tworzeniu wartości dodanej brutto przekraczał średnią krajową:

Województwa	Udział budownictwa w tworzeniu wartości dodanej brutto		
	2005	2007	2008
Polska	5,6	6,5	7,0
<i>Województwo = 100</i>			
Małopolskie	6,7	7,5	8,3
Wielkopolskie	6,2	7,1	8,1
Pomorskie	6,0	7,2	8,0
Zachodniopomorskie	6,3	7,3	8,0
Świętokrzyskie	6,5	7,2	7,6
Kujawsko-pomorskie	5,8	6,9	7,5
Warmińsko-mazurskie	5,3	6,5	7,5
Opolskie	5,7	7,1	7,3
Dolnośląskie	5,8	6,6	7,1
Podkarpackie	5,8	6,3	7,1
Podlaskie	5,8	6,3	7,1

W przekroju województw w porównaniu do 2007 roku we wszystkich województwach wystąpił wzrost udziału jednostek budowlanych w tworzeniu wartości dodanej brutto – od 0,2 pkt proc. w województwach: opolskim i śląskim do 1,0 pkt proc. w województwach: warmińsko-mazurskim i wielkopolskim. W porównaniu do 2005 roku również we wszystkich województwach odnotowano wzrost udziału budownictwa – od 1,0 pkt proc. w województwie łódzkim do 2,2 pkt proc. w województwie warmińsko-mazurskim.

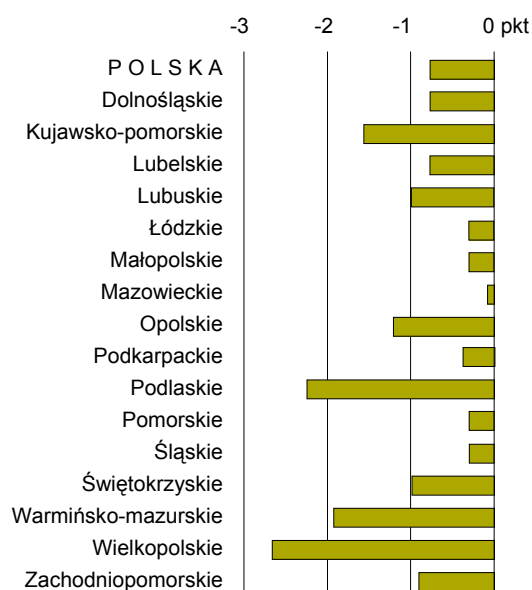
Zmiany udziału budownictwa w tworzeniu wartości dodanej brutto województw w latach 2005-2008

Udział **rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa oraz rybactwa** w generowaniu krajowej wartości dodanej brutto w 2008 roku wyniósł 3,7% – mniej o 0,6 pkt proc. w porównaniu z 2007 rokiem oraz o 0,8 pkt proc. w odniesieniu do 2005 roku. W poszczególnych województwach udziały jednostek rolniczych były znacznie zróżnicowane – w 2008 roku od 1,0% w województwie śląskim do 9,6% w województwie podlaskim (w 2005 roku od 1,3% w województwie śląskim do 11,8% w województwie podlaskim). Poniżej zestawiono województwa, w których udział jednostek rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa łącznie z rybactwem w tworzeniu wartości dodanej brutto przewyższał średnią krajową:

Województwa	Udział rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa; rybactwa w tworzeniu wartości dodanej brutto		
	2005	2007	2008
Polska	4,5	4,3	3,7
<i>Województwo = 100</i>			
Podlaskie	11,8	10,7	9,6
Lubelskie	7,4	7,9	6,6
Warmińsko-mazurskie	8,5	7,8	6,6
Łódzkie	5,9	6,5	5,6
Świętokrzyskie	6,3	6,3	5,3
Kujawsko-pomorskie	6,8	5,9	5,2
Wielkopolskie	7,8	6,5	5,1
Opolskie	5,5	5,3	4,3

**Zmiany udziału rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa;
rybactwa w tworzeniu wartości dodanej brutto
województw w latach 2005-2008**

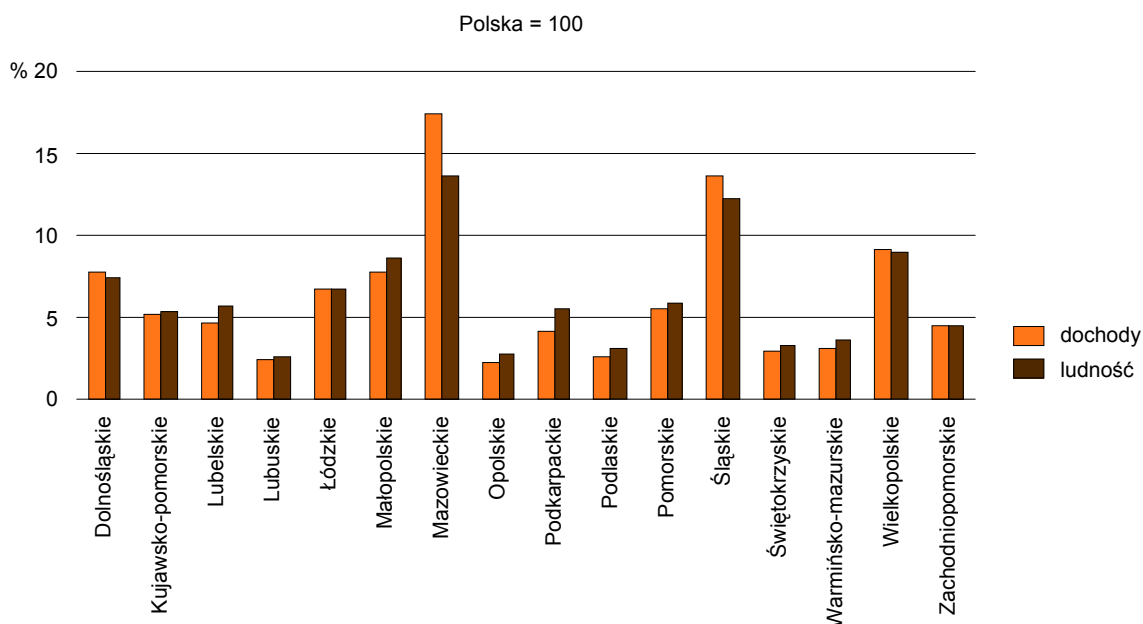

W porównaniu do 2007 roku we wszystkich województwach odnotowano spadek udziału jednostek rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa oraz rybactwa – od 0,1 pkt proc. w województwie śląskim do 1,4 pkt proc. w województwie wielkopolskim. W porównaniu z 2005 rokiem również we wszystkich województwach wystąpił spadek udziału jednostek prowadzących działalność w rolnictwie – od 0,1 pkt proc. w województwie mazowieckim do 2,7 pkt proc. w województwie wielkopolskim.

DOCHODY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w 2008 roku wyniosły 803351 mln zł – były wyższe o 8,2% w porównaniu do 2007 roku oraz o 22,7% w odniesieniu do 2005 roku. Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w 2008 roku wzrosły o 4,0% w porównaniu do 2007 roku, a do 2005 roku o 14,1%. W przekroju województw w porównaniu do 2007 roku dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych były realnie wyższe od 1,5% w województwie lubuskim do 4,4% w województwie zachodniopomorskim. W porównaniu z rokiem 2005 największy wzrost realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych odnotowano w województwie pomorskim (o 17,6%), a najmniejszy w województwie lubuskim (o 11,3%).

**Porównanie nominalnych dochodów do dyspozycji brutto
w sektorze gospodarstw domowych oraz ludności
w przekroju województw w 2008 r.**

W latach 2005-2008 udziały poszczególnych województw w dochodach do dyspozycji brutto gospodarstw domowych kształtowały się na zbliżonym poziomie, największe odnotowano dla województw: mazowieckiego i śląskiego – w 2008 roku odpowiednio 17,4% i 13,7%. Łącznie ich udział w 2008 roku, analogicznie jak w 2005 roku, wyniósł 31,1% dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych w kraju. W pierwszej piątce województw o największych udziałach w kraju pod względem poziomu dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych były także województwa: wielkopolskie, dolnośląskie i małopolskie. Razem wymienione województwa w 2008 roku osiągnęły 55,8% krajowej wielkości dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych (w 2005 roku – 55,9%), skupiając na swoim terenie 50,8% ludności kraju (podobnie jak w 2005 roku).

W omawianym okresie stała była również grupa województw o najniższych udziałach (poniżej 4%) w dochodach do dyspozycji brutto gospodarstw domowych w kraju – były to województwa: opolskie, lubuskie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie. W 2008 roku ich łączny udział wyniósł 13,3% krajowej wielkości dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych (w 2005 roku – 13,5%). Na terenie tych województw w 2008 roku mieszkało 15,4% ludności kraju (w 2005 roku – 15,5%).

Podstawowym elementem kształtującym dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych są dochody pierwotne brutto. Ich udział w dochodach do dyspozycji brutto gospodarstw domowych (łącznie z podatkami od dochodów i majątku oraz składkami na ubezpieczenia społeczne) w 2008 roku w kraju wyniósł 80,0% (w 2005 roku – 79,5%, w 2007 roku – 79,7%). W poszczególnych województwach udziały te kształtowały się na poziomie od 75,6% w województwie lubelskim do 85,4% w województwie mazowieckim. Udziały powyżej przeciętnej w kraju odnotowano – oprócz województwa mazowieckiego – także w województwach: wielkopolskim, pomorskim i zachodniopomorskim (odpowiednio 81,5%, 81,0% i 80,3%).

Relacja wynagrodzeń i innych dochodów związanych z pracą najemną (łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne płaconymi przez pracowników) do dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych (łącznie z podatkami od dochodów i majątku oraz składkami na ubezpieczenia społeczne) wyniosła w 2008 roku w kraju 41,0% (w 2005 roku – 37,9%, w 2007 roku – 38,9%). W przekroju województw relacja ta kształtowała się na poziomie od 35,4% w województwie podlaskim do 47,8% w województwie mazowieckim (w 2005 roku w tych samych województwach od 33,0% do 44,4%).

Znaczącym składnikiem dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych są świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych oraz świadczenia z pomocy społecznej). Udział świadczeń społecznych w dochodach do dyspozycji brutto gospodarstw domowych (łącznie z podatkami od dochodów i majątku oraz składkami na ubezpieczenia społeczne) w 2008 roku w kraju wyniósł 17,2% (w 2005 roku – 18,4%, w 2007 roku – 17,3%). W poszczególnych województwach udział ten wynosił od 12,5% w województwie mazowieckim do 20,4% w województwie lubelskim (w 2005 roku w tych samych województwach od 13,2% do 21,8%).

W 2008 roku relacja podatków od dochodów i majątku do dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych (obliczanymi łącznie z tymi podatkami oraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne) – przedstawiająca obciążenia dochodów gospodarstw domowych na rzecz sektora instytucji rządowych i samorządowych – wyniosła 7,0% (w 2005 roku – 5,7%, w 2007 roku – 6,7%). W przekroju województw zróżnicowanie obciążeń dochodów gospodarstw domowych kształtowało się od 5,0% w województwie świętokrzyskim do 10,1% w województwie mazowieckim (w 2005 roku w tych samych województwach odpowiednio od 4,2% do 8,5%).

Nominalne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w 2008 roku w kraju wyniosły 21076 zł – w porównaniu do 2007 roku wzrosły o 8,2%, a do 2005 roku o 22,8%. W ujęciu realnym dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w 2008 roku były wyższe w porównaniu do 2007 roku o 4,0%, a do 2005 roku – o 14,2%. W przekroju województw w porównaniu do 2007 roku realne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca wzrosły od 1,5% w województwie lubuskim do 4,6% w województwie śląskim. W porównaniu z 2005 rokiem największy realny wzrost dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca odnotowano dla województwa pomorskiego (o 16,7%), a najmniejszy dla województwa lubuskiego (o 11,4%).

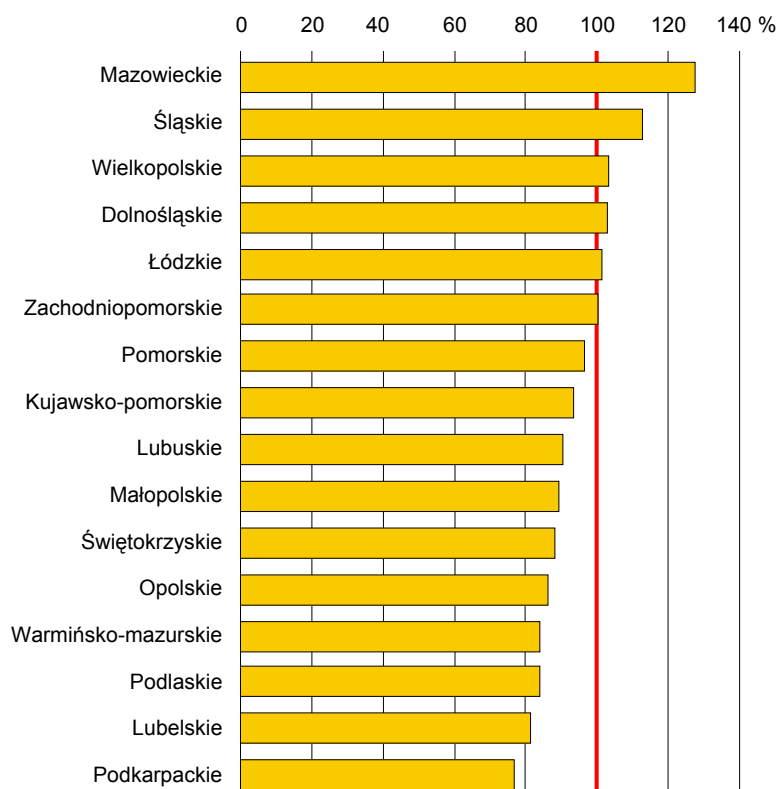
W latach 2005-2008 poziom nominalnych dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w poszczególnych województwach był znacznie zróżnicowany. Najwyższe dochody do dyspozycji brutto na 1 mieszkańca osiągnęli członkowie gospodarstw domowych w województwie mazowieckim – w 2008 roku wyniosły one 26882 zł i przewyższały o 27,5% przeciętne dochody mieszkańca kraju (w 2005 roku o 28,1%, w 2007 roku o 27,7%). W 2008 roku poziom dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca powyżej średniej krajowej, oprócz województwa mazowieckiego, uzyskali również mieszkańcy województw: śląskiego – 112,7% (w 2005 roku 112,3%, w 2007 roku 112,2%), wielkopolskiego – 103,3% (w 2005 roku 105,2%, w 2007 roku 103,2%), dolnośląskiego – 102,9% (w 2005 roku 102,7%, w 2007 roku 102,6%), łódzkiego – 101,4% (w 2005 roku 100,8%, w 2007 roku 101,6%) oraz zachodniopomorskiego – 100,4% (w 2005 roku 101,1%, w 2007 roku 99,9%).

Najniższy poziom nominalnych dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w latach 2005-2008 odnotowano w województwie podkarpackim – w 2008 roku 16209 zł, stanowiący 76,9% średniej krajowej (w 2005 roku 76,2%, w 2007 roku 77,0%). Przeciętne dochody do dyspozycji brutto mieszkańca województwa podkarpackiego w 2008 roku stanowiły 60,3% dochodów mieszkańca województwa mazowieckiego (w 2005 roku 59,5%, w 2007 roku 60,3%). Oprócz województwa podkarpackiego, niski poziom tego miernika – poniżej 85% średniej krajowej – odnotowano również w województwach: lubelskim – 81,4% (w 2005 roku 80,6%, w 2007 roku 81,5%), podlaskim – 83,9% (w 2005 roku 84,6%, w 2007 roku 84,7%) oraz warmińsko-mazurskim – 84,1% (w 2005 roku 85,4%, w 2007 roku 84,1%).

W pozostałych 6 województwach nominalne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca kształtowały się w 2008 roku na poziomie od 86,3% (w województwie opolskim) do 96,6% (w województwie pomorskim) średniej krajowej.

**Nominalne dochody do dyspozycji brutto
w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w 2008 r.**

Polska = 100

PODSUMOWANIE

W przekroju województw w 2008 roku największy realny wzrost produktu krajowego brutto w porównaniu do 2007 roku odnotowano w województwach: podkarpackim oraz łódzkim i śląskim (o ponad 7%), a najmniejszy w województwie opolskim (o około 1%). W porównaniu z rokiem 2005 największy wzrost wolumenu PKB odnotowano w województwie śląskim (o ponad 28%), a najmniejszy w województwie zachodniopomorskim (o prawie 11%). Od 2004 roku najszybciej wzrastała z roku na rok wartość wolumenu PKB w województwie mazowieckim (o około 7%), a najwolniej w województwach: opolskim i podlaskim (o około 3%).

W latach 2005-2008 największe udziały w generowaniu PKB niezmiennie utrzymywały województwa: mazowieckie, śląskie, wielkopolskie, dolnośląskie i małopolskie. Jednostki prowadzące działalność w tych województwach wytwarzały łącznie w kolejnych latach omawianego okresu około 3/5 krajowej wartości PKB. Czołówkę tej grupy stanowiły dwa województwa: mazowieckie i śląskie, wytwarzające razem ponad 1/3 krajowej wartości PKB.

W grupie województw z najniższymi udziałami w tworzeniu PKB (3% i mniej każde) w omawianym okresie pozostawały województwa: lubuskie, podlaskie, opolskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie. Ich łączny udział w generowaniu PKB wynosił około 12%.

Wartość PKB wytworzonego w województwie mazowieckim była w 2008 roku ponad 9-krotnie wyższa niż w województwie lubuskim (podobnie jak w 2005 roku w relacji do województwa opolskiego).

W 2008 roku w przekroju województw realny wzrost produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w porównaniu do 2007 roku kształtował się od 1% w województwie opolskim do około 8% w województwie łódzkim. W porównaniu do 2005 roku największy realny wzrost PKB na 1 mieszkańca odnotowano dla województwa śląskiego (o ponad 29%), a najmniejszy dla województwa zachodniopomorskiego (o około 11%).

W latach 2005-2008 poziom PKB na 1 mieszkańca powyżej średniej krajowej odnotowano dla 4 województw: mazowieckiego, śląskiego, dolnośląskiego i wielkopolskiego. Natomiast niski poziom PKB na 1 mieszkańca utrzymywał się w 5 województwach Polski Wschodniej: podkarpackim, lubelskim, podlaskim, warmińsko-mazurskim i świętokrzyskim.

Najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca uzyskany w 2008 roku w województwie mazowieckim przewyższał o około 60% przeciętną w kraju oraz ponad 2-krotnie wartość PKB na 1 mieszkańca województwa podkarpackiego, w którym to odnotowano najniższy jego poziom.

W porównaniu do krajów Unii Europejskiej w 2007 roku 15 polskich województw znalazło się w grupie 67 regionów poziomu NUTS 2, w których wartość PKB na 1 mieszkańca (wyrażona we wspólnej umownej walucie – PPS) nie przekraczała 75% średniej UE. Dwa polskie województwa – podkarpackie i lubelskie – zajmowały pozycje na końcu listy regionów o najniższym poziomie PKB na 1 mieszkańca w Unii Europejskiej (poniżej 40% średniej UE). Wartość PKB na 1 mieszkańca województwa mazowieckiego stanowiła ponad 87% średniej UE.

Zmiany w strukturze rodzajowej gospodarki województw odnotowane w 2008 roku zarówno w porównaniu z 2007 rokiem, jak również w stosunku do 2005 roku, dotyczyły spadku udziału jednostek prowadzących działalność w zakresie handlu i napraw; hoteli i restauracji; transportu, gospodarki magazynowej i łączności oraz rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa łącznie z rybactwem w generowaniu wartości dodanej brutto, a także wzrostu udziału jednostek prowadzących działalność w pośrednictwie finansowym; obsłudze nieruchomości i firm oraz w budownictwie.

Nominalne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca powyżej średniej krajowej w 2008 roku uzyskali mieszkańcy 6 województw: mazowieckiego, śląskiego, wielkopolskiego, dolnośląskiego, łódzkiego i zachodniopomorskiego.

W 2008 roku najwyższe nominalne dochody do dyspozycji brutto na 1 mieszkańca osiągnięte przez gospodarstwa domowe w województwie mazowieckim przewyższały o prawie 28% przeciętne dochody mieszkańca kraju oraz o około 66% dochody mieszkańca województwa podkarpackiego, w którym to odnotowano najniższy ich poziom.

Niski poziom nominalnych dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca (poniżej 85% średniej krajowej) w 2008 roku, oprócz województwa podkarpackiego, odnotowano także w następujących województwach Polski Wschodniej: lubelskim, podlaskim oraz warmińsko-mazurskim.

W 2008 roku relacja wynagrodzeń i innych dochodów związanych z pracą najemną do dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych kształtowała się na poziomie od ponad 35% w województwie podlaskim do prawie 48% w województwie mazowieckim.

Udział świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz świadczeń z pomocy społecznej w dochodach do dyspozycji brutto gospodarstw domowych w 2008 roku wynosił od około 13% w województwie mazowieckim do ponad 20% w województwie lubelskim.

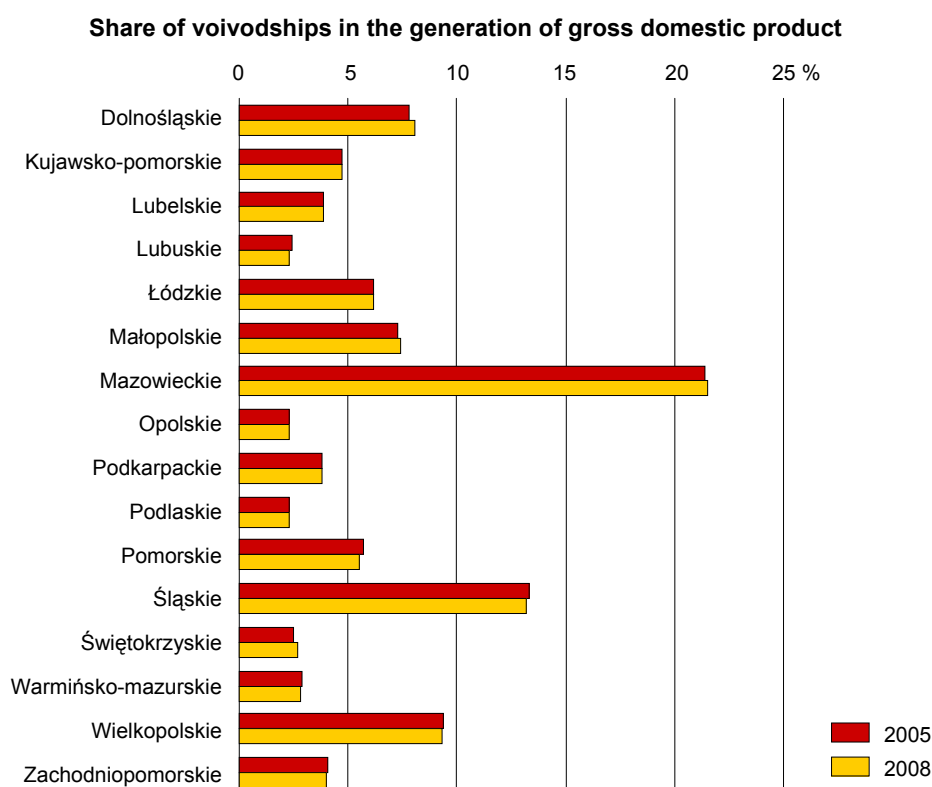
Zróżnicowanie obciążeń dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych podatkami od dochodów i majątku w 2008 roku kształtowało się na poziomie od 5% w województwie świętokrzyskim do ponad 10% w województwie mazowieckim.

GROSS DOMESTIC PRODUCT

In 2008, the value of **gross domestic product** amounted to 1275432 million zlotys. In comparison to 2007 it grew by 8,4% at current prices and by 5,1% at constant prices. In the voivodships' breakdown real growth of GDP varied from 0,6% in Opolskie voivodship to 7,3% in Podkarpackie voivodship. In comparison to 2005 the highest growth of GDP volume was recorded in Śląskie voivodship (by 28,2%) and the lowest was recorded in Zachodniopomorskie voivodship (by 10,5%), compared with the national growth of GDP volume – 19,2%.

In the years 2004-2008 the average annual gross domestic product rate of growth was 5,4% (at constant prices). In the period under discussion, the fastest year-on-year growth of GDP value was observed in Mazowieckie voivodship – by 6,7%, while the slowest in Opolskie and Podlaskie voivodships – by 3,1%. Apart from Mazowieckie voivodship, the GDP rate of growth above the national average was also noted in Lubuskie (6,2%), Podkarpackie (5,9%), Śląskie (5,8%), Małopolskie (5,6%) as well as in Łódzkie and Pomorskie voivodships (5,5%). While in Kujawsko-pomorskie voivodship GDP rate of growth was recorded at the national average level.

In the years 2005-2008, the shares of individual voivodships in the generation of gross domestic product were clearly differentiated but disproportions between voivodships were similar – in 2008, from 2,3% in Lubuskie, Podlaskie and Opolskie voivodships to 21,5% in Mazowieckie voivodship (in 2005, from 2,3% in Opolskie and Podlaskie voivodships to 21,4% in Mazowieckie voivodship). In 2008 the value of GDP generated in Mazowieckie voivodship was more than 9 times higher than the value in Lubuskie voivodship (similarly as in 2005 in relation to Opolskie voivodship).

In the years 2005-2008, four voivodships – Dolnośląskie, Świętokrzyskie, Małopolskie and Mazowieckie – increased their shares in the generation of gross domestic product, the share of six voivodships did not change (Kujawsko-pomorskie, Lubelskie, Łódzkie, Opolskie, Podkarpackie and Podlaskie), whereas the shares of the six remaining voivodships decreased – Pomorskie, Lubuskie, Śląskie, Warmińsko-mazurskie, Wielkopolskie and Zachodniopomorskie.

In the years 2005-2008, two voivodships – Mazowieckie and Śląskie – invariably were among the voivodships with the highest shares in the generation of gross domestic product, generating jointly above 1/3 of the national value of GDP in successive years of the period under discussion. In 2008, above-mentioned voivodships jointly generated 34,7% of the national value of gross domestic product (similarly as in 2005), concentrating on their territories 28,3% of the total employed persons of the national economy (in 2005 – 28,4%).

In the years 2005-2008, in the group of voivodships with the highest shares in the generation of gross domestic product, apart from Mazowieckie and Śląskie, there were also the following voivodships: Wielkopolskie, Dolnośląskie and Małopolskie, which held the same positions in successive years of the period in question. In 2008, entities acting in the five above-mentioned voivodships, in which worked 53,6% of the total employed persons of the national economy (in 2005 – 53,2%), jointly generated 59,5% of the national value of GDP (in 2005 – 59,2%).

The group of voivodships for which in successive years of the period in question there were observed the lowest shares in the generation of gross domestic product (3% and less each) was also constant – these were voivodships as follows: Lubuskie, Podlaskie, Opolskie, Świętokrzyskie and Warmińsko-mazurskie. The total share of these voivodships in the generation of gross domestic product, in which worked in 2008 14,2% of the total employed persons of the national economy (in 2005 – 14,4%), amounted to 12,4% (similarly as in 2005).

In 2008, the average level of **gross domestic product per capita** in Poland amounted to 33462 zlotys (in 2005 – 25767 zlotys, in 2007 – 30873 zlotys). In real terms it was higher by 5,1% in comparison with 2007 and by 19,3% in comparison with 2005. In voivodships' breakdown real GDP per capita growth in comparison with 2007 ranged from 1,0% in Opolskie voivodship to 7,5% in Łódzkie voivodship. Compared to 2005 the highest real growth of GDP per capita was recorded in Śląskie voivodship (by 29,4%), and the lowest in Zachodniopomorskie voivodship (by 10,6%).

In 2008, in voivodships' breakdown, level of GDP per capita was considerably differentiated. In the years 2005-2008, disparities in GDP per capita between voivodships slightly increased. It is shown by an increase in dispersion of GDP per capita², calculated at the voivodships' level – in 2005, it came to 19,4% and in 2008, it amounted to 19,6%.

The highest level of gross domestic product per capita in 2008 was recorded in Mazowieckie voivodship – 52770 zlotys, exceeding the national average by 57,7% (in 2005 – by 58,4%, in 2007 – by 60,1%). In 2008, Śląskie voivodship took the second position, taking into account gross domestic

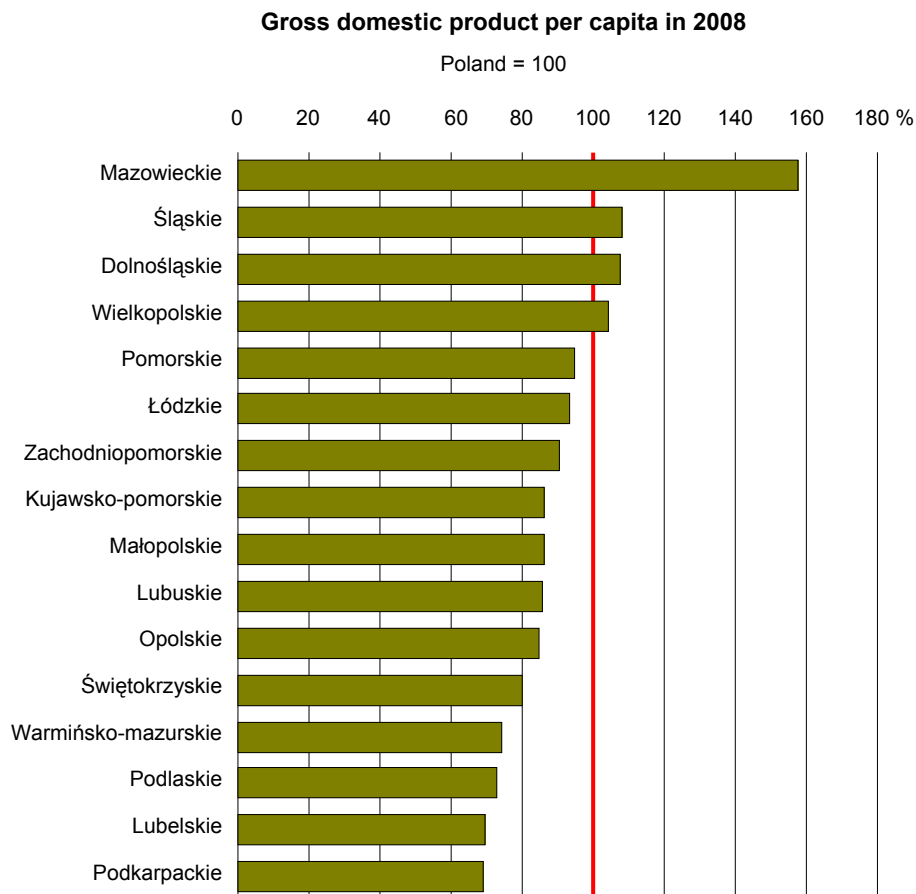
² See methodological notes on page 22.

product per capita (in 2007 Dolnośląskie voivodship). The relation to the national average of Śląskie voivodship was considerably less favourable – in 2008, the value of GDP per capita amounted to 36126 zlotys, exceeding the national average by 8,0% (in 2005 by 7,9%, in 2007 – by 6,1%). In 2008, the level of gross domestic product per capita above the national average was also observed in the following voivodships: Dolnośląskie – 107,6% of the national average (in 2005 – 103,3%, in 2007 – 108,7%) and Wielkopolskie – 104,4% of the national average (in 2005 – 106,9%, in 2007 – 104,5%).

A low level of gross domestic product per capita in the years 2005-2008 maintained in the following voivodships: Podkarpackie, Lubelskie, Podlaskie, Warmińsko-mazurskie and Świętokrzyskie – in successive years they only slightly changed their positions. In 2008, the value of GDP per capita in these voivodships ranged from 69,0% to 80,0% of the national average (in 2005 from 68,3% to 76,5%, in 2007 from 67,5% to 76,9%).

In 2008, the gross domestic product per capita in the seven remaining voivodships was also below the national average value and ranged from 84,8% to 94,9% of the national average (in 2005 from 82,8% to 98,2%, in 2007 from 82,9% to 98,5%).

In 2008, the lowest level of gross domestic product per capita, recorded in Podkarpackie voivodship, represented 43,8% of the level of this indicator for the best in this regard Mazowieckie voivodship. Compared to 2005, this relation slightly improved – in 2005 the lowest level of GDP per capita in the Lubelskie voivodship represented 43,1% of the level achieved in the Mazowieckie voivodship.

In 2007, in NUTS 2 regions of all European Union member states GDP per capita, expressed in the common conventional currency – purchasing power standards (PPS), ranged from 25,6% of the EU27 average in the region of Severozapaden (Bulgaria) to 334,2% of the EU average in Inner London (United Kingdom).

In 2007, the value of gross domestic product below 75% of the EU average was recorded for the 67 regions of NUTS 2 level. Among these regions there were 15 Polish voivodships and only GDP per capita in Mazowieckie voivodship exceeded this level reaching 87,1% of the EU average. Two Polish voivodships – Podkarpackie and Lubelskie – were at the end of the ranking of the regions with the lowest level of GDP per capita in the European Union (below 40% of the EU average). Besides the Polish voivodships, there were 5 of 6 Bulgarian regions, 4 of 8 Romanian regions and 1 of 7 Hungarian regions in the group. GDP per capita of Poland as well as voivodships in relation to the EU average in the years 2005-2007 is presented in the table below:

Voivodships	Gross domestic product according to purchasing power parity per capita in PPS ³		
	2005	2006	2007
	EU27 = 100		
Mazowieckie	81,4	82,9	87,1
Dolnośląskie	53,1	55,5	59,2
Śląskie	55,4	55,1	57,8
Wielkopolskie	54,9	54,7	56,9
Poland	51,4	51,9	54,4
Pomorskie	50,5	51,1	53,6
Łódzkie	47,2	47,7	50,0
Zachodniopomorskie	47,7	47,3	48,9
Lubuskie	46,3	46,2	48,2
Kujawsko-pomorskie	44,8	45,4	47,3
Małopolskie	43,8	45,0	46,7
Opolskie	42,6	41,7	45,2
Świętokrzyskie	38,4	39,5	41,9
Warmińsko-mazurskie	39,3	39,2	40,5
Podlaskie	38,0	38,1	40,4
Lubelskie	35,1	35,1	36,9
Podkarpackie	35,5	35,5	36,7

Source: Eurostat – Statistical Office of the European Communities, Internet <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

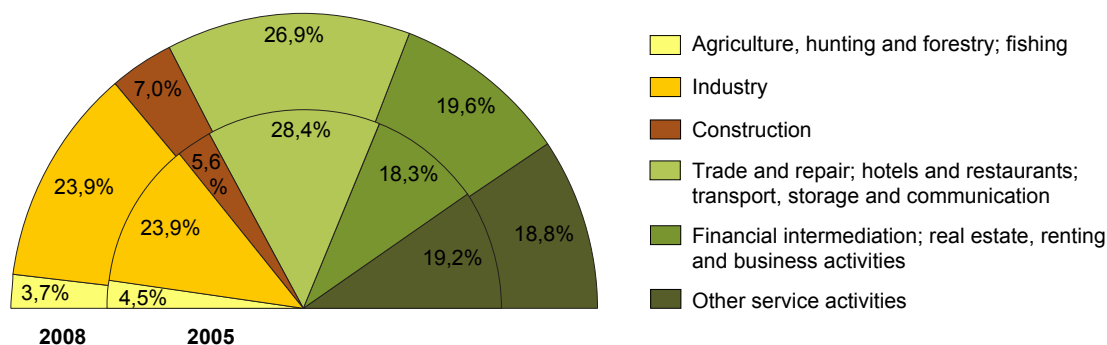
Among leading European regions with the highest level of GDP per capita recorded, apart from Inner London (United Kingdom), there were also Luxembourg (Luxembourg) – 275,2% of the EU average, Région de Bruxelles-Capitale/Brussels Hoofdstedelijk Gewest (Belgium) – 220,9% of the EU average and Hamburg (Germany) – 192,0% of the EU average. Among regions of countries that have joined European Union since 2004, the following regions displayed the highest level of GDP per capita: Praha (Czech Republic) – 171,8% of the EU average and Bratislavský kraj (Slovakia) – 160,3% of the EU average. At the same time, the lowest level of GDP per capita was recorded in the following regions: Severozapaden (Bulgaria) – 25,6% of the EU average, Nord-Est (Romania) – 26,6% of the EU average, Severen tsentralen (Bulgaria) – 26,7% of the EU average and Yuzhen tsentralen (Bulgaria) – 27,2% of the EU average.

³ See methodological notes on page 22.

GROSS VALUE ADDED BY KIND OF ACTIVITY

In the years 2005-2008, at the national economy level, the highest share in generating gross value added was achieved by units engaged in trade and repair; hotels and restaurants; transport, storage and communication.

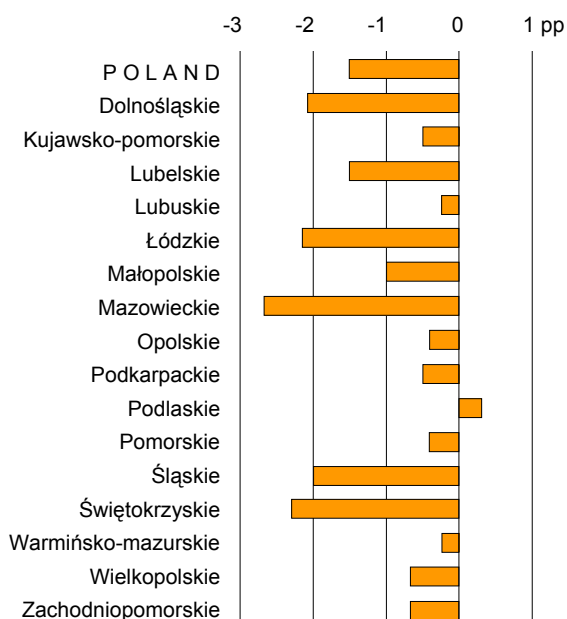
Structure of gross value added by kind of activity

In 2008, entities engaged in activities in the area of **trade and repair; hotels and restaurants; transport, storage and communication** generated 26,9% of the national gross value added – that was by 0,2 pp less than in 2007 and by 1,5 pp less in comparison with 2005. In the individual voivodships, the share of these entities in the generation of gross value added ranged in 2008 between 23,4% in Dolnośląskie and Opolskie voivodships and 29,8% in Mazowieckie voivodship (in 2005 from 23,8% in Opolskie voivodship to 32,5% in Mazowieckie voivodship). In 2008, the share of this group higher than the national average, apart from Mazowieckie voivodship, was also noted in the following voivodships: Zachodniopomorskie, Małopolskie, Kujawsko-pomorskie, Pomorskie and Świętokrzyskie. The voivodships with the shares of entities engaged in trade and repair; hotels and restaurants; transport, storage and communication in the generation of gross value added exceeding the national average are presented as follows:

Voivodships	Share of trade and repair; hotels and restaurants; transport, storage and communication in the generation of gross value added		
	2005	2007	2008
Poland	28,4	27,1	26,9
<i>Voivodship = 100</i>			
Mazowieckie	32,5	30,2	29,8
Zachodniopomorskie	30,2	29,7	29,5
Małopolskie	28,8	27,3	27,8
Kujawsko-pomorskie	28,2	27,3	27,7
Pomorskie	28,1	27,6	27,7
Świętokrzyskie	29,4	27,2	27,1

Changes of share of trade and repair; hotels and restaurants; transport, storage and communication in generating voivodships' gross value added in 2005-2008

In the voivodships' breakdown and compared to 2007, a decrease in the share of group entities engaged in trade and repair; hotels and restaurants; transport, storage and communication was recorded in 9 voivodships – from 0,1 pp in Opolskie and Świętokrzyskie voivodships to 1,2 pp in Śląskie voivodship. In the remaining voivodships a growth of the share of entities acting in area of trade and repair; hotels and restaurants; transport, storage and communication was recorded – varying from 0,1 pp in Lubuskie and Pomorskie voivodships to 0,7 pp in Warmińsko-mazurskie voivodship. In comparison with 2005, a decline in the share of trade and repair; hotels and restaurants; transport, storage and communication was observed

in 15 voivodships – the largest in Mazowieckie and Świętokrzyskie voivodships (by 2,7 pp and by 2,3 pp respectively) and only in Podlaskie voivodship an increase in the share of these entities was noticed by 0,3 pp.

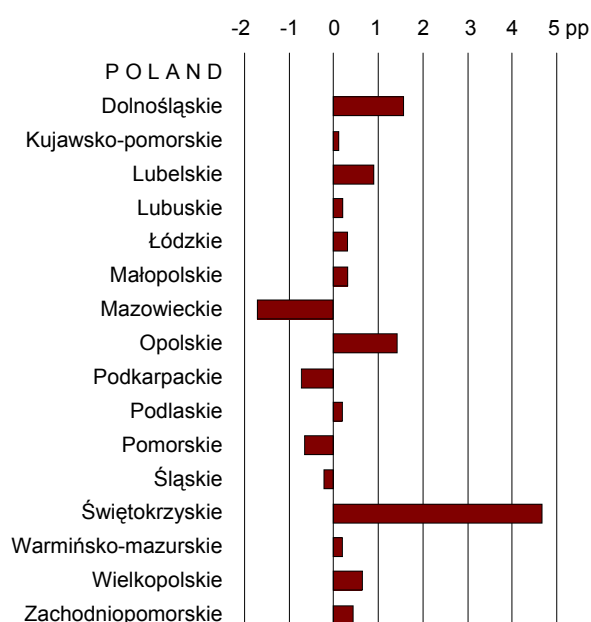
In 2008, entities engaged in **industry** generated 23,9% of the national gross value added. The share of industry in the generation of gross value added fell by 0,4 pp in comparison with 2007 and compared to 2005 didn't change. In the breakdown by voivodships in 2008, a significant differentiation of the shares of industry was recorded – the shares varied from 15,0% in Mazowieckie voivodship to 33,1% in Śląskie voivodship (in 2005 from 16,7% in Mazowieckie voivodship to 33,3% in Śląskie voivodship). The voivodships with the shares of industrial entities in the generation of gross value added exceeding the national average are presented in the table below:

Voivodships	Share of industry in the generation of gross value added		
	2005	2007	2008
Poland	23,9	24,3	23,9
<i>Voivodship = 100</i>			
Śląskie	33,3	32,4	33,1
Dolnośląskie	29,6	32,9	31,2
Opolskie	29,3	29,2	30,7
Lubuskie	28,0	29,0	28,2
Świętokrzyskie	22,8	26,4	27,5
Wielkopolskie	26,4	27,1	27,0
Podkarpackie	27,4	26,7	26,7
Łódzkie	26,0	26,2	26,3

In comparison with 2007, a decrease in the share of industrial entities was recorded in the 10 voivodships from 0,1 pp in Wielkopolskie voivodship to 1,7 pp in Dolnośląskie, Podlaskie and Pomorskie voivodships. An increase in the share of industrial entities was observed in the 5 voivodships: Opolskie – by 1,5 pp, Świętokrzyskie – by 1,1 pp, Lubelskie – by 0,8 pp, Śląskie – by 0,7 pp as well as in Łódzkie voivodships – by 0,1 pp, whereas in Podkarpackie voivodship the share of these entities remained at the same level.

In comparison with 2005, a decline in shares of industrial entities was observed in 4 voivodships: Mazowieckie – by 1,7 pp, Podkarpackie – by 0,7 pp, Pomorskie – by 0,6 pp and Śląskie – by 0,2 pp, while in the remaining voivodships an increase was observed, the largest in Świętokrzyskie – by 4,7 pp.

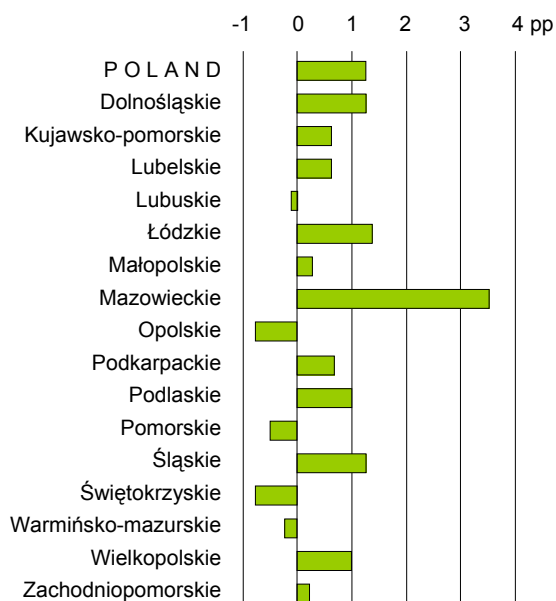
Changes of share of industry in generating voivodships' gross value added in 2005-2008

In 2008 entities engaged in **financial intermediation; real estate, renting and business activities** generated 19,6% of the national gross value added – more by 0,4 pp in comparison to 2007 and by 1,3 pp in comparison to 2005. In the individual voivodships, the share of financial intermediation; real estate, renting and business activities entities in the generation of gross value added in 2008 ranged between 12,7% in Świętokrzyskie voivodship and 28,7% in Mazowieckie voivodship (in 2005 from 13,5% in Świętokrzyskie voivodship to 25,2% in Mazowieckie voivodship). The voivodships with the shares of financial intermediation; real estate, renting and business activities in the generation of gross value added exceeding the national average are presented in the table below:

Voivodships	Share of financial intermediation; real estate, renting and business activities in the generation of gross value added		
	2005	2007	2008
Poland	18,3	19,2	19,6
<i>Voivodship = 100</i>			
Mazowieckie	25,2	28,2	28,7
Pomorskie	20,4	19,7	19,9

Changes of share of financial intermediation; real estate, renting and business activities in generating voivodships' gross value added in 2005-2008

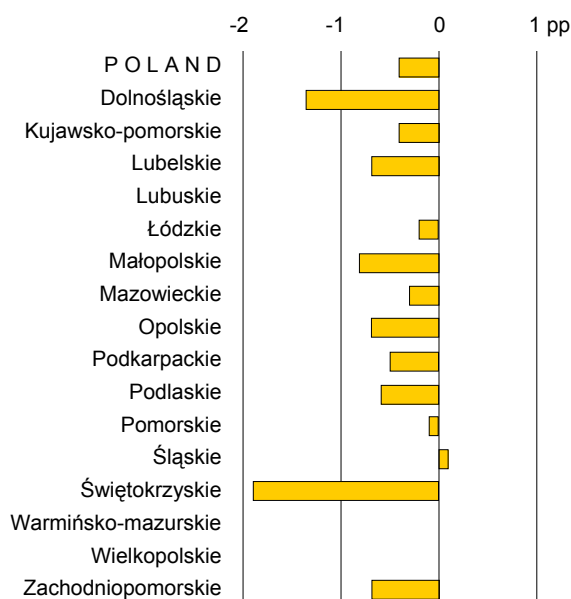

By voivodships and in comparison to 2007 a decrease in the share of financial intermediation; real estate, renting and business activities entities was observed only in Opolskie voivodship – by 0,4 pp. The remaining voivodships experienced an increase in the share of financial intermediation; real estate, renting and business activities entities – from 0,1 pp in Świętokrzyskie voivodship to 1,0 pp in Dolnośląskie and Podlaskie voivodships. In comparison with 2005 shares of financial intermediation, real estate, renting and business activities entities grew in 11 voivodships and the highest growth was recorded in Mazowieckie voivodship – by 3,5 pp. The remaining voivodships experienced a decline in the share of these entities – by 0,8 pp in Opolskie and Świętokrzyskie, by 0,5 pp in Pomorskie, by 0,2 pp in Warmińsko-mazurskie and by 0,1 pp in Lubuskie voivodship.

In 2008, entities engaged in **other service activities** generated 18,8% of the national gross value added – what was by 0,3 pp more than in 2007 and by 0,4 pp less than in 2005. In 2008, the highest share of other service activities entities was noted in Lubelskie voivodship – 24,0%, whereas the lowest share was observed in Śląskie voivodship – 16,1% (in 2005 24,7% and 16,0% respectively). In 2008, the shares of other service activities below the national average were recorded only in 5 voivodships – in this group of voivodships apart from Śląskie voivodship – there were also Wielkopolskie, Mazowieckie, Dolnośląskie and Łódzkie voivodships (17,0%, 17,2%, 17,9% and 18,6% respectively).

In comparison with 2007, a decrease in the share of other service activities entities was noted in 4 voivodships: Świętokrzyskie – by 0,5 pp, Opolskie – by 0,4 pp, Podkarpackie – by 0,3 pp and Lubelskie – by 0,1 pp. An increase in the share of these entities was noted in 11 voivodships – from 0,2 pp in Śląskie and Warmińsko-mazurskie voivodships to 1,1 pp in Pomorskie voivodship. At the same time their share in Zachodniopomorskie voivodship did not change. In comparison with 2005, a growth of the share of other service activities' entities was observed only in Śląskie voivodship – by 0,1 pp. Whereas in the 3 voivodships – Lubuskie, Warmińsko-mazurskie and Wielkopolskie – the share of these entities didn't change. In the remaining voivodships there was noticed a decrease from 0,1 pp in Pomorskie to 1,9 pp in Świętokrzyskie voivodship.

Changes of share of other service activities in generating voivodships' gross value added in 2005-2008

In 2008 entities engaged in **construction** activities generated 7,0% of the national gross value added – what was by 0,5 pp more than in 2007 and by 1,4 pp more in comparison with 2005. In the individual voivodships in 2008, the share of units engaged in construction in the generation of gross value added ranged from 5,7% in Mazowieckie voivodship to 8,3% in Małopolskie voivodship (in 2005 from 4,5% in Mazowieckie voivodship to 6,7% in Małopolskie voivodship). The voivodships with the shares of construction in the generation of gross value added exceeding the national average are presented as follows:

Voivodships	Share of construction in the generation of gross value added		
	2005	2007	2008
Poland	5,6	6,5	7,0
<i>Voivodship = 100</i>			
Małopolskie	6,7	7,5	8,3
Wielkopolskie	6,2	7,1	8,1
Pomorskie	6,0	7,2	8,0
Zachodniopomorskie	6,3	7,3	8,0
Świętokrzyskie	6,5	7,2	7,6
Kujawsko-pomorskie	5,8	6,9	7,5
Warmińsko-mazurskie	5,3	6,5	7,5
Opolskie	5,7	7,1	7,3
Dolnośląskie	5,8	6,6	7,1
Podkarpackie	5,8	6,3	7,1
Podlaskie	5,8	6,3	7,1

By voivodships, the share of construction entities in the generation of gross value added grew in all voivodships compared to 2007 – from 0,2 pp in Opolskie and Śląskie voivodships to 1,0 pp in Warmińsko-mazurskie and Wielkopolskie voivodships. In comparison with 2005, an increase was also recorded in all voivodships – from 1,0 pp in Łódzkie voivodship to 2,2 pp in Warmińsko-mazurskie voivodship.

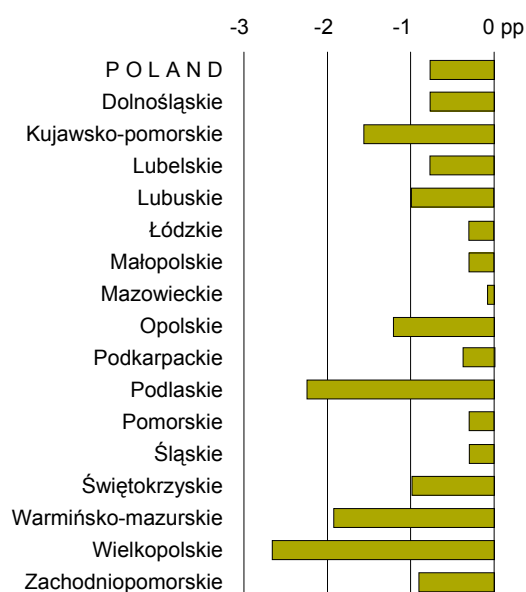
Changes of share of construction in generating voivodships' gross value added in 2005-2008

In 2008, the share of **agriculture, hunting and forestry; fishing** in the generation of the national gross value added amounted to 3,7% – by 0,6 pp less than in 2007 and by 0,8 pp less than in 2005. In the individual voivodships, the shares of agricultural entities in the generation of gross value added were significantly differentiated – from 1,0% in Śląskie voivodship to 9,6% in Podlaskie voivodship in 2008 (in 2005 from 1,3% in Śląskie voivodship to 11,8% in Podlaskie). The voivodships with the share of entities engaged in agriculture, hunting and forestry; fishing in the generation of gross value added exceeding the national average are presented in the table below:

Voivodships	Share of agriculture, hunting and forestry; fishing in the generation of gross value added		
	2005	2007	2008
Poland	4,5	4,3	3,7
<i>Voivodship = 100</i>			
Podlaskie	11,8	10,7	9,6
Lubelskie	7,4	7,9	6,6
Warmińsko-mazurskie	8,5	7,8	6,6
Łódzkie	5,9	6,5	5,6
Świętokrzyskie	6,3	6,3	5,3
Kujawsko-pomorskie	6,8	5,9	5,2
Wielkopolskie	7,8	6,5	5,1
Opolskie	5,5	5,3	4,3

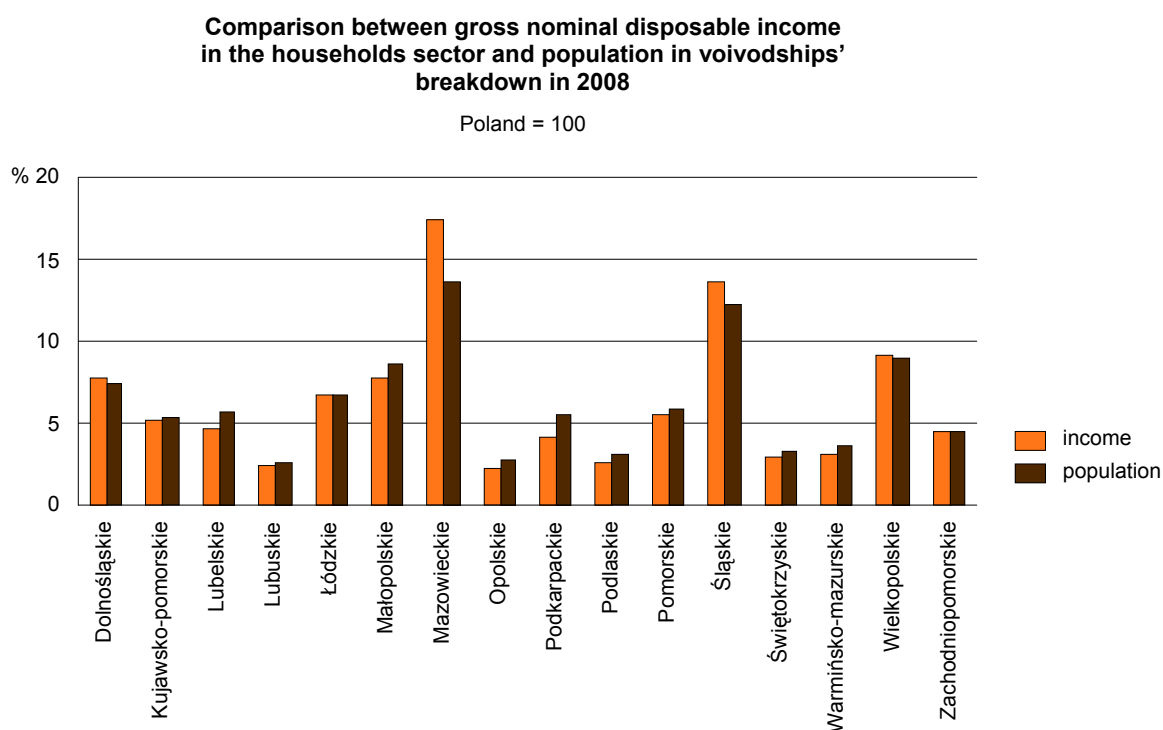
Changes of share of agriculture, hunting and forestry; fishing in generating voivodships' gross value added in 2005-2008

In comparison with 2007, a decline in the share of agriculture, hunting and forestry; fishing entities was recorded in all voivodships – from 0,1 pp in Śląskie voivodship to 1,4 pp in Wielkopolskie voivodship. In comparison with 2005, also all voivodships experienced a decrease in the share of entities engaged in agriculture – from 0,1 pp in Mazowieckie voivodship to 2,7 pp in Wielkopolskie voivodship.

INCOME OF HOUSEHOLDS

Gross nominal disposable income in the households sector in 2008 amounted to 803351 million zlotys and went up by 8,2% in comparison with 2007 and by 22,7% compared to 2005. Gross real disposable income in the households sector in 2008 increased by 4,0% in comparison with 2007 and by 14,1% in comparison with 2005. In voivodships' breakdown, real growth of gross disposable income in the households sector in comparison with 2007 ranged from 1,5% in Lubuskie voivodship to 4,4% in Zachodniopomorskie voivodship. Compared to 2005 the highest growth of gross real disposable income in the households sector was noted in Pomorskie voivodship (by 17,6%) and the lowest in Lubuskie voivodship (by 11,3%).

In the years 2005-2008, the shares of the individual voivodships were on the similar level with the largest shares in the nominal disposable income of households recorded for Mazowieckie and Śląskie voivodships – in 2008 17,4% and 13,7% respectively. In 2008, similarly as in 2005, their share jointly constituted 31,1% of the national value of gross disposable income of households. Wielkopolskie, Dolnośląskie and Małopolskie voivodships also belonged to the group of the first five voivodships with the largest shares in the country as regards scale of gross disposable income of households. Jointly, above-mentioned voivodships in 2008 achieved 55,8% of the national value of gross disposable income of households (in 2005 – 55,9%), concentrating 50,8% of country's population within their territories (similarly as in 2005).

In the period under discussion, the group of voivodships with the lowest shares in the national value of gross disposable income of households (below 4%) was also constant and consisted of the following voivodships: Opolskie, Lubuskie, Podlaskie, Świętokrzyskie and Warmińsko-mazurskie. In 2008 their total share amounted to 13,3% of the national value of gross disposable income of households (in 2005 – 13,5%). In 2008, 15,4% of the country's population lived on the territory of above-mentioned voivodships (in 2005 – 15,5%).

Gross primary income is a main component creating gross disposable income of households. Share of gross primary income in gross disposable income of households (jointly with current taxes on income, wealth, etc. as well as social contributions) in 2008 amounted to 80,0% at the national level (in 2005 – 79,5%, in 2007 – 79,7%). The shares in individual voivodships varied between 75,6% in Lubelskie voivodship and 85,4% in Mazowieckie voivodship. Apart from Mazowieckie voivodship, the shares above the national average were also recorded in the following voivodships: Wielkopolskie, Pomorskie and Zachodniopomorskie (81,5%, 81,0% and 80,3% respectively).

In 2008 relation of wages and salaries as well as other income connected with hired work (jointly with employees' social contributions) to gross disposable income of households (jointly with current taxes on income, wealth, etc. as well as social contributions) amounted 41,0% at the national level (in 2005 – 37,9%, in 2007 – 38,9%). In the breakdown by voivodships this relation ranged from 35,4% in Podlaskie voivodship to 47,8% in Mazowieckie voivodship (in 2005 in the same voivodships from 33,0% to 44,4%).

Social benefits other than social transfers in kind are the significant element of gross disposable income of households (social security benefits in cash and social assistance benefits in cash). The share of social benefits other than social transfers in kind in gross disposable income of households (jointly with current taxes on income, wealth, etc. as well as social contributions) in 2008 amounted to 17,2% at the national level (in 2005 – 18,4% and in 2007 – 17,3%). In the individual voivodships this share varied from 12,5% in Mazowieckie voivodship to 20,4% in Lubelskie voivodship (in 2005 in the same voivodships from 13,2% to 21,8%).

The relation between current taxes on income, wealth, etc. and gross disposable income of households (calculated jointly with these taxes as well as social contributions) – illustrating encumbrances of households income in favour of general government sector – in 2008 amounted to 7,0% (in 2005 – 5,7%, in 2007 – 6,7%). In the voivodships' breakdown the differentiation of encumbrances of households income varied from 5,0% in Świętokrzyskie voivodship to 10,1% in Mazowieckie voivodship (in 2005 in the same voivodships from 4,2% to 8,5% respectively).

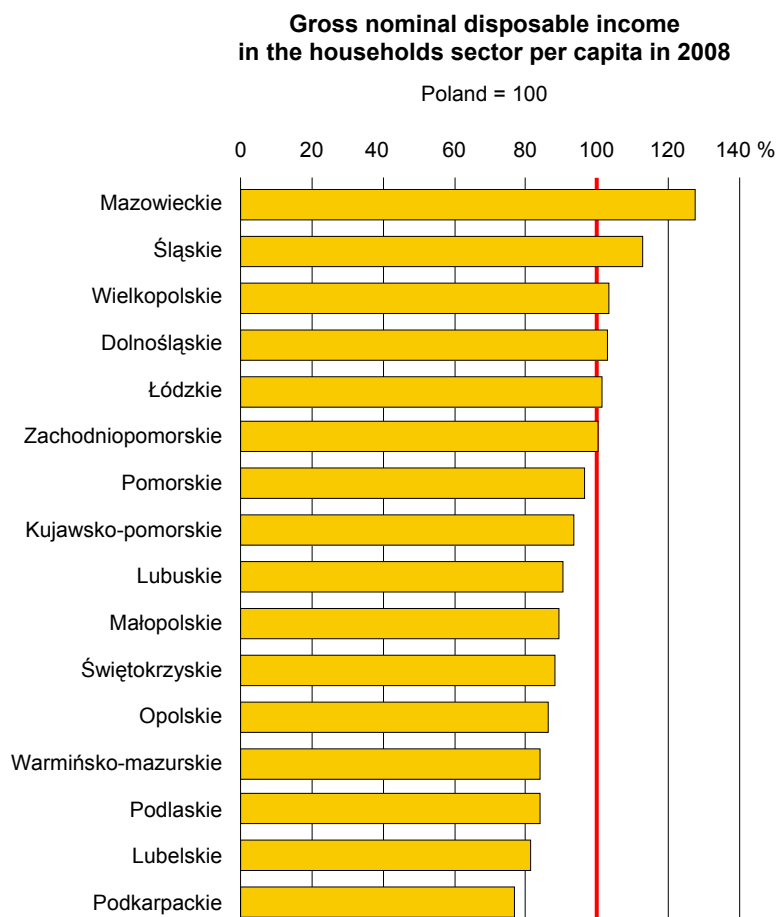
In 2008, **gross nominal disposable income of households per capita** in Poland amounted to 21076 zlotys – in comparison with 2007 went up by 8,2% and in comparison with 2005 went up by 22,8%. In real terms gross disposable income of households per capita in 2008 increased by 4,0% compared to 2007 and compared to 2005 by 14,2%. In voivodships' breakdown and in comparison with 2007 real growth of gross disposable income per capita of households varied from 1,5% in Lubuskie voivodship to 4,6% in Śląskie voivodship. Compared to 2005 the highest real growth of disposable income of households per capita was recorded in Pomorskie voivodship (by 16,7%) and the lowest in Lubuskie voivodship (by 11,4%).

In the years 2005-2008, the level of gross disposable income per capita in the individual voivodships was highly differentiated. The highest level of gross nominal disposable income per capita was obtained by households' members of Mazowieckie voivodship – in 2008 it amounted to 26882 zlotys and exceeded the national average income per capita by 27,5% (in 2005 by 28,1%, in 2007 by 27,7%). In 2008, apart from Mazowieckie voivodship, the level of gross disposable income of households per capita above the national average was achieved by inhabitants of the following voivodships: Śląskie – 112,7% (in 2005 – 112,3%, in 2007 – 112,2%), Wielkopolskie – 103,3% (in 2005 – 105,2%, in 2007 – 103,2%), Dolnośląskie – 102,9% (in 2005 – 102,7%, in 2007 – 102,6%), Łódzkie – 101,4% (in 2005 – 100,8%, in 2007 – 101,6%) and Zachodniopomorskie – 100,4% (in 2005 – 101,1%, in 2007 – 99,9%).

In the years 2005-2008, the lowest level of gross nominal disposable income of households per capita was recorded in Podkarpackie voivodship – in 2008 – 16209 zlotys, constituting 76,9% of the national average (in 2005 – 76,2%, in 2007 – 77,0%). In 2008 gross nominal disposable income falling to Podkarpackie voivodship's inhabitant constituted 60,3% of income of inhabitant of Mazowieckie voivodship (in 2005 – 59,5%, in 2007 – 60,3%).

Apart from Podkarpackie voivodship, the low level of gross nominal disposable income of households per capita – below 85% of national average – was also recorded in the following voivodships: Lubelskie – 81,4% (in 2005 – 80,6%, in 2007 – 81,5%), Podlaskie – 83,9% (in 2005 – 84,6%, in 2007 – 84,7%) as well as Warmińsko-mazurskie – 84,1% (in 2005 – 85,4%, in 2007 – 84,1%).

In 2008, gross nominal disposable income of households per capita in the 6 remaining voivodships ranged from 86,3% (in Opolskie voivodship) to 96,6% (in Pomorskie voivodship) of the national average.

SUMMARY

In the voivodships' breakdown in 2008 the highest real growth of gross domestic product comparing to 2007 was noted in Podkarpackie, Łódzkie and Śląskie voivodships (by over 7%) and the lowest in Opolskie voivodship (by about 1%). In comparison to 2005 the highest growth of GDP volume was recorded in Śląskie voivodship (by over 28%) and the lowest was recorded in Zachodniopomorskie voivodship (by nearly 11%). Since 2004 the fastest year-on-year growth of GDP volume was recorded in Mazowieckie voivodship (by about 7%) and the slowest in Opolskie and Podlaskie voivodship (by about 3%).

In the years 2005-2008, the following voivodships: Mazowieckie, Śląskie, Wielkopolskie, Dolnośląskie and Małopolskie invariably maintained the largest shares in the generation of GDP. Entities acting in these voivodships generated jointly about 3/5 of the national value of GDP in successive years of the period under discussion. Two voivodships: Mazowieckie and Śląskie constituted the lead of this group, generating jointly above 1/3 of the national value of GDP.

In the group of voivodships for which in the period in question there were observed the lowest shares in the generation of gross domestic product (3% and less each) remained: Lubuskie, Podlaskie, Opolskie, Świętokrzyskie and Warmińsko-mazurskie voivodships. The total share of these voivodships in the generation of GDP constituted to about 12%.

In 2008 the value of GDP generated in Mazowieckie voivodship was more than 9 times higher than the value in Lubuskie voivodship (similarly as in 2005 in relation to Opolskie voivodship).

In 2008 real growth of gross domestic product per capita comparing to 2007 ranged from 1% in Opolskie voivodship to about 8% in Łódzkie voivodship. Comparing to 2005 the highest real growth of GDP volume per capita was noted in Śląskie voivodship (by above 29%) and the lowest in Zachodniopomorskie (by about 11%).

In the years 2005-2008, GDP per capita exceeding the national average was recorded in 4 voivodships: Mazowieckie, Śląskie, Dolnośląskie and Wielkopolskie. The lowest level of GDP per capita remained in the 5 voivodships of Eastern Poland: Podkarpackie, Lubelskie, Podlaskie, Warmińsko-mazurskie and Świętokrzyskie.

The highest level of GDP per capita obtained in 2008 in Mazowieckie voivodship exceeded invariably by about 60% the national average and over two times the value of GDP per capita of Podkarpackie voivodship in which its lowest level was recorded.

In comparison with European Union countries in 2007, 15 Polish voivodships belonged to the group of 67 regions of NUTS 2 level, in which the value of GDP per capita (expressed in the common conventional currency – PPS) did not exceed 75% of the EU average. Two Polish voivodships – Podkarpackie and Lubelskie – took positions at the end of the list of regions characterized by the lowest level GDP per capita in the European Union (below 40% of EU average). Value of GDP per capita of Mazowieckie voivodship constituted nearly 87% of the EU average.

Changes in the kind-of-activity structure of voivodships' economies recorded in 2008, compared both to 2007 and 2005 concerned a decrease in the share of entities acting in the area of trade and repair; hotels and restaurants; transport, storage and communication as well as agriculture, hunting and forestry; fishing in the generation of gross value added. At the same time an increase in the share of entities acting in financial intermediation; real estate, renting and business activities as well as construction was observed.

In 2008 gross nominal disposable income of households per capita exceeding the national average was obtained by inhabitants of 6 voivodships: Mazowieckie, Śląskie, Wielkopolskie, Dolnośląskie, Łódzkie and Zachodniopomorskie.

In 2008 the highest level of gross nominal disposable income per capita obtained by households in Mazowieckie voivodship exceeded by nearly 28% the national average income and by about 66% income of Podkarpackie voivodship inhabitant in which its lowest level was recorded.

Low level of gross disposable income of households per capita (below 85% of the national average) in 2008, apart from Podkarpackie voivodship, was also noted in the following voivodships of Eastern Poland: Lubelskie, Podlaskie and Warmińsko-mazurskie.

In 2008 relation of wages and salaries as well as other income connected with hired work to gross disposable income of households ranged from over 35% in Podlaskie voivodship to almost 48% in Mazowieckie voivodship.

Share of social security benefits in cash and social assistance benefits in cash in gross disposable income of households in 2008 varied from about 13% in Mazowieckie voivodship to over 20% in Lubelskie voivodship.

Differentiation of households gross disposable income encumbrances with current taxes on income and wealth, etc. in 2008 ranged between 5% in Świętokrzyskie voivodship and above 10% in Mazowieckie voivodship.

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE
URZĄD STATYSTYCZNY W KATOWICACH
STATISTICAL OFFICE IN KATOWICE

informują
inform

dane z rachunków regionalnych są dostępne w następujących formach:
data of the regional accounts are available in the following forms:

publikacje zbiorcze Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędów Statystycznych:
comprehensive publications of the Central Statistical Office and Statistical Offices:

Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej
Statistical Yearbook of the Republic of Poland

Mały Rocznik Statystyczny Polski
Concise Statistical Yearbook of Poland

Rocznik Statystyczny Województw
Statistical Yearbook of the Regions – Poland

Rocznik Statystyczny Województwa ...
Statistical Yearbook of the ... Voivodship

Regiony Polski
Regions of Poland

Polska w liczbach
Poland in figures

Obwieszczenie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie szacunków wartości produktu krajowego brutto na jednego mieszkańca
The Announcement of the President of the Central Statistical Office on estimates of value of gross domestic product per capita

bazy danych:
databases:

Bank Danych Regionalnych
Regional Data Bank
www.stat.gov.pl

baza REGIO (Eurostat)
database REGIO (Eurostat)
epp.eurostat.ec.europa.eu

Informacje w sprawie sprzedaży publikacji i udostępniania danych
Information on the sales of publications and data dissemination

Główny Urząd Statystyczny
00-925 Warszawa, Al. Niepodległości 208
Central Statistical Office,
Centralne Informatorium Statystyczne
Statistical Information Centre
(+48 22) 608 31 61, (+48 22) 608 31 64 do 68
e-mail: dane@stat.gov.pl
ZWS, Dział Sprzedaży
SPE, Sale Department
(+48 22) 608 32 10, (+48 22) 608 38 10
e-mail: zws-sprzedaz@stat.gov.pl

Urząd Statystyczny
40-158 Katowice, ul. Owocowa 3
Statistical Office,
Śląski Ośrodek Badań Regionalnych
Śląski Centre for Regional Surveys
(+48 32) 7791 233, (+48 32) 7791 234
e-mail: InformatoriumKCE@stat.gov.pl